Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 137 (14248) | 1976 оной июниин 11, пятница | Сэн 2 мүнгэн

УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛДЭ ЕХЭ АМЖАЛТА!

Хүдөө ажахын механизаторнууд нүхэд А. В. Гиталовта, М. И. Клепиковтэ, Т. Ахуновада, Н. В. Бочкарёвта, В. М. Ворониндо, Н. В. Переверзевада, А. Пономаренкодэ, К. Б. Доненбаевада, Н. Б. Пронюшкиндо, А. И. Иванецтэ, В. Д. Савиновта, Р. Л. Ваньковичто

...ндэтэ нүхэдүүд!

Танай бэшэгые ехэ анхаралтайгаар уншажа, hонир...оаинаб. Энэ бэшэг соогоо таанад эхилхээ байhан ...хуряалга тухай, үндэр ургасын түлөө тэмсэлэй энэ ...салга ехэтэи үедэ хүдэлмэреэ яагаад hайнаар эм...хэ тухай, ороoho таряа, хлопок, саахарай свекло ...сэсэг, овощ, хартаабха, эдеэ хоолой, техническэ ба ...лэй бусад ургамалнуудые ургуулха ба бэлэдхэхэ ...р түсэб болон уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ ...а өөhэдынгөө hанамжануудые хэлэhэн байнат.

...ПСС-эй XXV съездын табиhан зорилгонуудые шиид... хэрэгтэ дэлисэ ехэтэйгээр, гүрэн түрын ёhoop хан... байhанаартнай, ургасын хуби заяан тухай асуу... халуун анхарал хандуулжа байhанаартнаи нэн ту...оаясамаар байна. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэл... хүдөө ажахын hайн шанартай продукци ехээр үгэхэ ...а hанамжада таанад бэшэг соогоо онсо анхарал тон ...хандуулнат. Энэ хадаа бүхы табан жэлэй түсэб бэе...ые hайнаар эхилhэн хэрэг болоно. Таанадай абаhан ... уялгануудтнай дүүргэгдэхэ байна, энээндэ би мар...йо. Энэ хадаа съездын баталан абаhан түсэбүүдые ...о дээрэнь бэелүүлхын тула хайшан гээд хүдэлхын ...жэшээ болохо үгэнэ.

...дөө ажахыда хүдэлмэриин сагые хэрэглэжэ шадаха ...hайн ургаса ургуулха ба тэрэнэй хуряалгые амжал...аар үнгэргэлгын гол арга нүхэсэл болоно. Агротех... hайн болзор соо үндэр шанартайгаар хуряалгын ...хүдэлмэри дүүргэхэ гээшэ культура ехэтэй газар ...лангаи гол эрилтэнүүд болоно.

...н доторнай үндэр ургасын түлөө тэмсэлэй түрүү...шата дүүргэгдэбэ, Хабарай тарилга бүхы дээрээ муу ... үнгэргэгдэhэн байна. Гэбэшье хүдөөгэй механиза...удаи hанаагаа зобохо юумэ үсөөрнэгүй. Зайлуулаг...гүи шэнэ хаha—ургасын хойноhoo харууhа хэхэ үе ... Үндэр баян ургаса абахын тула хэгдэжэ боломоор ...мые саг соонь хээд байхада, ямар ехэ удха ша...б гэжэ таанар хэнhээшье үлүүгээр мэдэжэ байнат. ...дөө ажахын үйлэдбэриин гол шухала участогууд дээ...аллажа байгшадта малай тэжээл бэлэдхэлгэ даал...ан. Малай тэжээл элбэг ехээр суглуулхын тула бү...энүүдые хэрэглэхэ, нииты малые шанар hайнтай тэжээлээр гүйсэд хангаха — тэдэнэй нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Ургаса хуряалгада бэлдэхэ ба тэрэниие эрхим hайнаар үнгэргэлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаха ёhотой байhанда би таанадтай hаналаа сүм нэгэдэнэб. Зарим колхоз болон совхозууд тоогой талаар өөhэдынгөө хүсэжэ байhанда хүрэхэгүй техникэтэй байжа болохо. Иимэ эрхэ байдалда машина бүхэнэи hайнаар заhагдаи шалгагдажа, полидо гараад, хоёр халаанда ашаглагдахын, мини байхагүйн тула бүхы юумэ хаха хэрэгтэй. Тэдэ машинанууд дээрэ хүдэлдэг механизаторнууд ажалай габьяагай үндэр жэшээ харуулха болоно.

Ажалай эгээл ехэ бүтээсэ туйлахын түлөө, машинануудай техническэ арга боломжонуудые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхын түлөө хүдөөгэй механизаторнуудай энэ hайн hайхан хүдэлөөн элсүүлхы ехэ үүргэ дүүргэхэ ёhотой. Таанадай олонтнай энэ хүдэлөөнэй үүсхэлшэд байhан гээшэт. Таанадай үльгэр жэшээ ба энэ түрүү дүй дүршэл ороноимнай бүхы таряашадаар үргэнөөр дэмжэглэжэ, хүдөөгэй ажалшадай дунда социалис мүрысөө саашадань хүгжөөн дэлгэрүүлгэдэ туhалха байна.

Ургасаа саг болзор соонь гээлтэ хоролтогүйгөөр hайнаар хуряаха, хүдөө ажахын бусад бүхы хүдэлмэринүүдые эрхим шанартайгаар дүүргэхэ гээшэ арадай ажахын шухалын шухала удха шанартай зорилго мүн. Энэ зорилго эмхидхэлэй ба политическэ ехэ хүдэлмэри яоуулха эрилтэ табина. Республикануудай, хизаар болон областнуудай, районуудай, колхоз болон совхозуудай партийна организацинууд танай бэшэг соо хэлэгдэhэн үнэтэй hанамжа дурадхалнуудта анхарал ехэтэйгээр хандажа, эдэ бүхы үнэн сэдьхэлэи зүбшөөлнүүдэйтнай хүдэлмэришэ хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ хүрэхын, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэнь тэдээндэ туhалхын тула, хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха хэрэгтэнь туhалха юм гэжэ би этигэнэб.

Үндэр баян ургаса ургуулха ба хуряахын тула хүсэ шадал ба оролдосо шадабаряа ехээр гаргаха хүдөөгэй бүхы ажалшадта, бүхы хүнүүдтэ үшөө иигэжэ хэлэхэ дуран намда хүрэнэ: хүндэтэ нүхэдүүд, таанадта ехэ амжалтануудые, шэнэ туйлалтануудые хүсэнэб!

Л. БРЕЖНЕВ,
Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь.

ТАРЯАШАДАЙ НЭРЭ ХҮНДЫН ХЭРЭГ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич БРЕЖНЕВТЭ,

...тэ Леонид Ильич!

...Эхэ ороной ургэн... түсэбтэ арбадахи ...элэй түрүүшын жэ...аса гаража байна ...үтэдэндэ, ороной бү...ашадта, энэ жэл он ...атай юм. Энэ жэл ...ри ехэ зорилгонуу...дхэлгын эхин боло ... байна. Ороoho та... жэлэй дунда зэргын ...арине 35—40 мил...оhoo бага бэшээр ...лхэ, техническэ, ... болон бүхы бусад ...удай ургасые гори... дээшэлүүлхэ зо...ПСС-эй XXV съезд ...Совет хүнүүдэй ажа... саашадань hайжа... зорюулагдаhан ... шиидхэбэринүүд, ... элидхэл доторoo ... Леонид Ильич, хү... ажалшадай хүсэл ...одо үндэр сэгнэлтэ ...шар шэнэ хүсэ нэ...дэбхи үүсхэл бадэ... арадан баялигай ...жэлдэ арьбадхагда...н гүрэнэй хүсэ ша...хижүүлэгдэжэ бай... шэн габьяата ...уряалаа.

... тунхаглагдаhан ... хоорондохи хам... агропромышленна ... үндэhөөр хүдөө ...үйлэдбэриие мэргэ... томодхохо хэрэ...ань хүгжөөхэ ту...ПСС эй ЦК-гай тог... хүдөө ажахые ...э шэнэ шата бо...дахи табан кэлдэ ... табиhан зорилго...үүргэхэ бүри hайн ...элнүүдые байгуул...

...бан жэлэй түрүү...дэ эрхим шанартай ...укци үгэхэ гээшэ ... табан жэлэй ... табиха, тэрэнэй ... амжалтатайгаар ...эhэн удхатай юм ...ы совет хүнүүд ...лгоно. Бидэнэр, ...овхозуудай бүлэг ...рнууд — КПСС... XXV съездын ... манай түсэбүү... дые заатагүй ... үлүүлэн дүүргэхэ ябадалые хангахын тула бүхы полевой хүдэлмэринүүдые үнгэргэхэ хэрэгые эрхим hайнаар эмхидхэхэ дүршэлөө хубаалдахын тула «Сельская жизнь» газетын редакцида сугларбабди. Бидэнэр хүдөө ажахын үйлэдбэридэ ами наhанайнгаа олон жэлые зорюулhан байнабди. Тиимэhээ энэ харюусалгатай хэрэгые хайшан гэжэ дүүргэхэ тухай hанамжануудаа бидэнэр тантай, хүндэтэ Леонид Ильич, хубаалдаха гэhэн байнабди.

Хүдөөгэй механизаторнууд партиин түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ хододоо байhан юм. Мүнөөшье, колхоз болон совхозуудай үйлэдбэриин бүхы арга боломжонуудые бүрин ашаглахын түлөө, үндэр ургасын түлөө Алтайн, Доной таряашадай эхилhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй туг доро жагсаад, гэдэнэр энэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ, дүршэлөө, мэргэжэл шадабаряа үгэнэ. Оройтоhон хабарай бэрхэшээлые дабажа, бүхы районуудай таряашад хабарай тарилгые болзор соонь үнгэргөө, ургасын үндэhэ hуури байгуулаа. Мүнөө, хабарай тарилгын дүүрээд байхада, ургасын түлөө тэмсэлэй бага бэшэ харюусалгатай үе мүн лэ ерэбэ гээшэ. Манай газар таряалангай орёо хэрэгтэ ажал хэрэг хододоо hайнаар ябадаг бэшэ ха юм даа. Зарим газарта шииг ехээр хэрэгтэй байдаг, бусад районуудта шииг элбэг байдаг гээшэ. Саашадаа сагай уларил манай hанаашаар болохошьегүйдөө магадгүй. Зүгөөр сагай уларилhaa дулдыдангүй hайн ургаса ургуулха уялгатайбди. Имагтал эндэл ёhотой таряашанай шадабари харагдаха зэргэтэй. Хаа хаанагүй тарилгын хойноhoo нарин нягта харууhа эмхидхэхэ гээшэ мүнөө хойшолуулагдашагүй зорилгонуудай нэгэн мүн. Тэрэниие үтэгжүүлгээр хангаха, буртаг үбhэнhөө сэбэрлэхэ, үhалагдадаг газар саг соонь үhалха болон ургаса дээшэлүүлгэдэ туhалдаг бусад хүдэлмэриие хэхэ хэрэгтэй.

Ажахынуудта мал ажалай тэжээл бэлэдхэлгэ дэлгэрээ: үбhэн сабшагдана, эртын силос ба сенаж дарагдана, ногооной гурил, монсогойлогдоhон брикет болгогдоhон тэжээл хэгдэнэ. Малаа тэжээлээр гүйсэд хангахаhаа гадна, нөөсэ тэжээлтэй байхын тула арга боломжонуудаа бэдэржэ, хүсэдөөр ашаглахые эрмэлзэнэбди.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай, хүдөөгэй бүхы механизаторнуудай шухалын шухала хэрэг гэхэдэ, таряа хуряалгада техникэ болон хүнүүдые нарин нягтаар бэлэдхэхэ хэрэг болоно. Энэ хадаа амжалтын эрхэ нүхэсэл мүн. Ашаг үрын, шанарай табан жэл гэжэ нэрлэгдэhэн арбадахи түсэбтэ табан жэл бидэндэ, хүдөө ажахын механизаторнуудта үндэр эрилтэ табина. Хүдөөгэй ажалшан бүхэн ургасын хуби заяанай түлөө бүхы харюусалгаа мэдэрхэ ёhотой.

Коммунис парти хүдөө ажахын үйлэдбэриие техническэ талаар шэнэдхэн зэмсэгжүүлхэ тухай, тэрэниие мүнөө үе сагай машинануудаар хангаха тухай саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргажа байдаг юм. Ерэхэ хуряалгада колхоз, совхозуудта хуряалгын шэнэ олон мянган машинанууд, транспортна хэрэгсэлнүүд эльгээгдэхэ, запасной частьнууд бүри олоор гаргагдаха, заhабарилгын материалнууд эльгээгдэхэ байна. Таряашанай ажалай нэрэ хүндэ бүри ехэ болоно, ургаса хуряалгые hайнаар үнгэргэхынь тула тэдэниие материальна болон моральна урмашуулха хэрэгэй хэмжээн дээшэлнэ.

Хүдөө ажахын техникые эрхим hайнаар ашаглаха түрүү технологи үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, хүдэлмэрингөө шанарые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ гэhэн халуун эрмэлзэлгээр бидэ бүгэдэн нэгэдэнхэйбди.

Юhэдэхи табан жэлэй үедэ колхоз, совхозуудта ажалай эгээн ехэ бүтээсэ туйлахын түлөө, машинануудай техническэ хүсэ шадалые хүсэдөөр хэрэглэхын түлөө новаторнуудай хүдэлөөн ургаа, бэхижээ. Манай партиин Центральна Комитедээр дэмжэгдэhэн энэ хүдэлөөн хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы hалбаринуудые хабаадуулаа. Эдэ жэлнүүдэй туршада поли болон фермэнүүдэй техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха бага бэшэ дүй дүршэл бии болоо, ехэ арга боломжонууд ашаглагдаа. Жэшээлхэдэ, нэгэ сезоной туршада таряа хуряадаг нэгэ комбайн 2—3 мянган центнер ороoho сохидог hаань, мүнөө ажалаа hайнаар эмхидхэhэнэн, хоёр халаанда хүдэлhэнэй ашаар, техникын найдамтаи байhанай ашаар мастер-комбайнернууд эды шэнээн ороohые хоёр-гурбан үдэрэй туршада сохино. Хлопок, саахарай свекло, кукуруза, хартааха хуряалга дээрэ машинануудай ажалай бүтээсэ хэдэн дахин ургаа.

Полевой хүдэлмэринүүдэй болзорые хороолго, агрегадуудай ажалай үндэр бүтээсэ туйлаха ябадал хадаа трактористнуудай, комбайнернуудаи, шоферн уудай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, колхоз, совхозуудай, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй, автотранспортна предприятинуудай, элеваторнуудай, ороoho тушаажа абадаг пунктнуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хамтын хүсэл оролдолгоор туйлагдадаг юм гэжэ Ростовско, Кировоградска, Запорожско, Волгоградска областьнуудай, Алтайн, Краснодарай хизаарнуудай болон ороной бусад районуудаи таряашадай дүршэл харуулна.

Комбайнуудай, автомобильнуудай, хуряалгын болон транспортна бусад машинануудай бүтээсые дээшэлүүлхэ туйлай ехэ нөөсэ арга боломжонууд юундэ хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүйб гэхэдэ, зарим газарта ажалай эмхидхэл hайн бэшэ.

(Эхин. Түгэсхэлынь 2 дохи нюурта).

Табан жэл — ашаг үрэ, шанар, дэлисэ

МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ ҮҮРГЭ БИИ

Тимлюйн цементнэ заводой директи, партийна болон профсоюзай организацинууд инженерно-техническэ мэргэжэлтэдэй эрдэм мэдэсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэлэйнгээ талаар жэл бүри шалгалта үгэдэг болонхой. hаяшаг заводоймнай мэргэжэлтэд шалгалта барихадаа булта hайн бэлэдхэлтэй байhанаа харуулаа.

Заводоймнай коллектив энэ жэлэй таба hара соо үйлэдбэрилэн гаргаhан продукциингаа 53,7 процентынь эрхим шанартайгаар тушаагаа. Инженерно-техническэ мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэд нэгэ hанал бодолтойгоор ажаллаhан дээрэhээл барилгын материалай шанарые улам hайжаруулжа. үдэр бүриингөө даабариие амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Бидэнэр таба hарын даабариhаа гадуур 1364 тонно цемент үйлэдбэрилэн гаргажа, продукци худалдаха түсэбөө 29 мянган түхэригөөр үлүүлээбди. Заводоймнай хүдэлмэришэд продукциин шанарые hайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Клинкер галдадаг, шулуу бутаргадаг цехүүдэй хүдэлмэришэд шанарай түлөө шангаар тэмсэнэ.

З. РЫЖОВА,
Тимлюйн цементын заводой экономист.

СЭБЭР ПААР—ЕХЭ УРГАСЫН ЭХИН

Хаhа саг соонь, эрхим шанартайгаар хахалhан сэбэр паар дээрэhээл ямаршье аймагай эрхэ байдалда тогтууритай hайн ургаса абтадаг байна гэжэ олон жэлэй дүй дүршэл элитээр харуулна.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», Хяагтын аймагай «Родина», Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд ямаршье уларилтай жэлдэ саг соонь паар ехээр, hайн шанартайгаар хахалдаг дээрэhээл бусад ажахынуудтай адли эрхэ байдалда байгаад, ороoho тариянай үндэр баян ургаса хуряадаг. Эдэ болон бусадшье түрүү ажахынууд хабарай тарилгын халуун хүдэлмэриин үедэ бүхы тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэжэ, паар хахалдаг байна.

Агрономическа эрдэм наукын тодорхойлhоной ёhoop, мүн түрүү дүй дүршэлэйшье туйлалтанууд дээрэhээ харахада, сэбэр паарые гол түлэб май соо, июниин тэн болотор хахалха гээшэ шиидхэхы удха шанартай. Эгээл энэ үе соо хахалагдаhан паарай ашаг үрэнь ехэ, газарайнь хүрьhэндэ ургасада туhатай шухала бодосууд элбэг байдаг юм.

Теэд республикын зарим колхоз, совхозууд сэбэр паараа болзор соонь, hайнаар хахалха гэжэ оролдоногүй. Байгша ондо аймагуудта бүхыдөө 157.488 гектар сэбэр паар хахалагдаха ёhотой юм. Мүнөө июнь hарын түрүүшын арбан хоног дүүрэбэ. Гэбэшье ажахынуудта хамта 66.487 гектар паар хахалагдаад, түсэб оройдоо хахадлаашьегүй байна. Харин нёдондо энэ үедэ 72 мянга шахуу гектар хахалагдаад байгаа.

Тиихэдэ Зэдын, Хурамхаанай, Яруунын, Түнхэнэй аймагууд сэбэр паар хахалха түсэбөө hаял 15—29 процентдэ хүргөө. Зарим ажахынууд паар хахалалгаяа бүришье ехэ унжагайруулна. Тусхайлбал, Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхоз 3131 гектар паар хахалха аад, мүнөө оройдоол 378 гектар газар нэгэ дахин хахалаад байна. Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай, Зэдын аймагай Борьёогой, Хурамхаанай аймагай Аргатын, Хурамхаанаи совхозууд сэбэр паар хахалха түсэбөө оройдоол 5—14 процент дүүргээ.

Сэбэр паар хахалалгые иимэ ехээр гэдэргэ татаха шалтагаан огто байгаагүй. Олонхи ажахынуудта хабарай эртын тарилга гол түлэб майн 15 болотор дүүргэгдэhэн. Аймагуудта оройн ургамалнуудшье таригдажа дүүрэhээр оло хонобо. Мүнөө колхоз, совхоз бүхэндэ, гэнжэтэ, мөөртэй тракторнууд хуу сүлөөрэнхэй, тэдэниие хоёр халаанда хүдэлгэжэ, богони болзор соо паар ехээр хахалха арга боломжо гүйсэд бии. Иимэл хүдэлмэри эмхидхэжэ шадаhанай ашаар Загарайн аймагай Онохойн совхоз богони болзорто 1400 гаран гектар паар хахалаад, түсэбөө эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхэнь. Хориин аймагай Хүрбын, Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича», Хяагтын аймагай Алтайн, Баргажанай, Шэтханай, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозууд түсэбэйнгөө ёhoop бүхы паараа нэгэ дахин хахалжа дүүргүүтэй байнхай.

Сэбэр паарые гансашье саг соонь хахалха бэшэ, тэрэниие зунай үедэ агротехническэ бүхы заабарнин ёhoop хоёрлон хахалха, hайнаар элдүүрилхэ, хэрэгтэй болоо hаань, гурбашье дахин хахалжа, буртаг үбhэгүй, сэбэр, зөөлэн байлгаха шухала. Паар хахалха түсэбые заатагүй дүүргэхэ гээшэ колхоз, совхоз бүхэнэй харюусалгатай зорилго болоно. Энээнhээ ерэхэ жэлэй таряанай ургаса нилээд дулдыдаха байна ха юм.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА СЭБЭР ПААР ХЭР ХАХАЛАГДАНАБ, ШЭНЭ ГАЗАР ЯМАРААР ЭЛДҮҮРИЛЭГДЭНЭБ

1976 оной июниин 6-най мэдээн (Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Сэбэр паарай хахалагдаhиинь	Нёдондоой хитой жэшээхэдэ	Шэнэ газар хахалалга
Прибайкалиин	86	104	—
Баргажанай	82	128	—
Загарайн	76	95	11
Хяагтын	63	125	—
Захааминай	59	101	—
Сэлэнгын	58	86	17
Хориин	55	75	6
Мухар-Шэбэрэй	43	171	—
Улаан-Үдын	37	65	1
Зэдын	33	75	—
Хэжэнгын	36	51	—
Бэшүүрэй	29	77	—
Яруунын	26	158	—
Хурамхаанай	15	87	17
Түнхэнэй	15	122	—
Республика бүхыдөө	42	93	—

ТАСС — Шэнэ hонин

СОВЕТ-ИНДИИН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭБЭ

Совет-индиин хөөрэлдөөнүүд июниин 9-дэ Кремль соо үргэлжэлүүлэгдэбэ.

Совет талаhaa — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко;

Индиин талаhaa—Индиин Республикын Премьер-Министр И. Ганди, гадаадын хэрэгүүдэй министр Я. Б. Чаван, түсэблэлгын гүрэнэй министр Ш. Гхош, Индиhээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд И. К. Гуджрал хөөрэлдөөнүүдые хэбэ.

Политическэ экономическа, эрдэм, техникын, соёлой ба бусад асуудалнуудаар совет индиин хоёр талын харилсаае зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлhэн байгаа. Советскэ Союзай ба Индиин хоорондохи олон янзын харилсаан совет болон энэдхэг арадуудай аша туhада, уласхоорондын эб найрамдалай аша туhада бүрин харюусана гэжэ хоёр тала тэмдэглээ. Совет-индиин холбоо барисаае саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхын тула мүнөө таарамжатай байдал тогтоод байна гэжэ заагдаа.

Уласхоорондын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедөө хоёр тала шахардуу байдал пуларуулгые, гүрэнүүдэй хоорондохи, тэрэ тоодо Азин түбидэхи харилсаа холбоое, үгэеэ ойлгосолгые саашадань хүгжөөлгэдэ нүлөөл хөөр шиидэнги байhанаа хоёр тала баталба.

Хөөрэлдөөнүүд хани ёhоной, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрнэ.

(ТАСС).

ҮЗЭЛ БОДОЛОО ХАТУУЖУУЛХА hУРГУУЛИ

МИНСК. (ТАСС). Бүхэсоюзна научно-практическа конференци июниин 9-дэ Минскдэ нээгдэбэ. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр залуушуулые коммунис ёhoop хүмүүжүүлгын гол шухала асуудалнуудые конференцидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэнэ. КПСС-эй ЦК-гай пропагандын, эмхидхэлэй партийна хүдэлмэриин, эрдэм болон hургуулинуудай таhагууд, Белоруссиин Компартиин Центральна Комитет, ВЛКСМ-эй ЦК тэрэниие эмхидхээ.

КПСС-эй ЦК-гай пропагандын таhагые даагшын орлогшо В. А. Медведев конференци нээбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Белоруссиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь П. М. Машеров «КПСС-эй XXV съезд ба залуушуулые коммунис ёhoop хүмүүжүүлгын гол шухала асуудалнууд» гэhэн элидхэл хээ.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников «Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэгшэдэй үзэл бодол хатуужуулха, үндэр мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ талаар ВЛКСМ-эй ажал ябуулга» гэhэн элидхэл хэхэдээ, үзэл бодолой-политическэ, ажалай ба зан ябадалай хүмүүжүүлгын бүхы гуримые саашадань нарижуулан hайжаруулха асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэhэн байна.

КПСС-эй Красноярай крайкомой нэгэдэхи секретарь П. С. Федирко, СССР-эй гэгээрэлэй министр М. А. Прокофьев, КПСС-эй Ленинградска горкомой нэгэдэхи секретарь Б. И. Аристов, СССР-эй дээдэ ба тусхай дунда hургуулиин министр В. П. Елютин гэгшэд конференциин пленарна заседанинууд дээрэ элидхэлнүүдые хэбэ.

Конференци хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр.

МОНГОЛОЙ УРАН ЗУРААШАДАЙ ИСКУССТВО

Гүрэнэй Третьяковска галерей соо нээгдэhэн выставкэдэ орожо харахадаа, москвагайхид, ниислэл хотын айлшад МНР-эй мүнөөнэй уран зураашадай бүтээлнүүдтэй, Монголой эртэ урдын искусствын эрхим hайн зохёолнуудтай танилсана. Монголой Арадай Республикын уран зураашадай, графигуудай, скульпторнуудай, уран гартанай 350 шахуу бүтээл эндэ табигдаhан байна.

Нүхэд В. В. Гришин, Ф. Д. Кулаков, П. Н. Демичев, М. В. Зимянин июниин 9-дэ выставкэдэ орожо хараа. «Монголой искусство» гэдэн выставка хадаа арадуудые дүтэ болгоhон, эдэнэй сэдьхэл бодолые баяжуулhан совет-монгол ашаг үрэ ехэтэй соёлой холбоо барисаанай үшөө нэгэ гэршэ жэшээ болоно гээд эдэнэр хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ бэшэбэ.

МНР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Х. Банзрагч выставкэдэ мүн лэ орожо, хараhан байна.

(ТАСС).

Ленинэй ордето ЛВРЗ-гэй коммунис ажалай инструментальна цех. Тус цехэй штамповочно участогта хори гаран жэлдэ 6-дахи разрядай токарь расточник, КПСС-эй гэшүүн Александр Максимович Петров хүдэлдэг. Дүй дүршэлтэй болоhон токарь залуу үетэниие hурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг заншалтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Александр Петров.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАРЯАШАДАЙ НЭРЭ ХҮНДЫН ХЭРЭГ

(Түгэсхэл. Эхининь 1. дэхи нюурта).

Бидэнэр машина бүхэниие, ажалай минута бүхэниие һайнаар, ашагтайгаар хэрэглэжэ, энээнэй ашаар хурялгын болон бусад хүдэлмэриин болзорые хороохо, шанарыень һайжаруулха ёһотойбди, тиигэжэ шадахашьебди. Хэрбээ бүхы механизаторнуудай түрүү технологи, мастернуудай ажалай онол аргые шудалаад байгаа һаань, хурялгын агрегадуудай бүтээсые ядахын сагта гурбанай нэгэ хуби дахин дээшэлүүлжэ болохо байгаа. Энэ хадаа хэдэн үдэрые алмаһан, гээлтые хорооһон, бүхы ороной хэмжээн дээрэ абахада, олон миллион тонно орооһо таряа, хлопок, саахарай свекло, тэжээл болон бусад продуктнуудые гээнгүй хуряажа абаха гэһэн удхатай юм. Хурялга дээрэ саг гээшэ эгээл үнэтэй. Хурялгын болзорые хороохо талаар туршагдаһан бага бэшэ арга боломжонууд түрүү механизаторнуудай дуршэлдэ бии. Жэшээлхэдэ, комбайнай ябажа байхада бункер сооһоонь орооһо гоожуулан абаха аргые абаад үзэе. Энэ арга хадаа комбайнай агрегадта хүдэлмэриин сагай 20 процентһээ бага бэшые алмаха арга боломжо олгоно. Энэ хадаа бодото нөөсэ арга боломжо бэшэ аал? Теэд зарим газарта энээндэ ёһотой удха шанар үгтэнэгүй. хуушаараа, һайнаар бодомжологдоһон технологиин үргэн ехэ арга боломжонуудые хараадаа абангүй хүдэлнэ.

Манай нэн түрүүнэй уялга гэбэл, орооһо тарянай, мүн бусад продукциин гээлтэдэ орохо бүхы нүхэ һүбэнүүдые хааха хэрэг болоно. Хурялгые орёо болгодог эгээн муу эрхэ байдалдашье бүхы ургасаяа хүсэдөөр хуряахын тула бүхы арга боломжонуудаа элсүүлхэбди.

Полевой эрхэ байдалда техническэ хангалгые нарин нягтаар эмхидхэнгүйгөөр хурялгын агрегадуудай найдамтай хүдэлмэриие туйлахын аргагүй. Һүниин сагта машинануудые харууһалхын тула мастернууд-заһабарилагшадай звено байгуулха тухай, һэлгэхэ запас узел болон агрегадуудые, заһабарилгын материал болон инструментнүүдые бэлдэхэ тухай ажахынуудай, «Сельхозтехникын» инженерна албанууд саг соогоо анхарха бээз гэжэ һанагдана. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, туһалбариин албанай бүхы хүдэлмэрилэгшэд хурялгын халуун хаһые эрхим һайнаар угтаха ёһотой.

«Байлдаанай газарта нэгэ хүн сэрэгшэ бэшэ» гэжэ арадай сэсэн мэргэн үгэ бии. Хэрбээ энээниие механизаторнуудта абаашаха болоо һаа, манай захагүй үргэн полинууд дээрэ нэгэ нэгээрээ хүдэлжэ болохогүй юм Бүлэг бүлэгөөрөө хүдэлхэдөөл коллективүүд эгээн ехэ ашаг үрэ туйлана гэжэ дүршэл гэршэлнэ. Энэшье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, иигээд хүдэлхэдэ транспортна, техническэ, ажаһуудалай талаар хангалга бүри һайнаар эмхидхэгдэнхэй, механизаторнууд хажуудахи нүхэрэйнгөө туһаламжада хододоо найдажа ябадаг ха. Хурялгын транспортна звенонууд болон бригадануудые зоригтойгоор байгуулха хэрэгтэй.

Ажахынуудта залуу механизаторнууд ходо ерэжэ байдаг. Тэдээндэ һайн сэдьхэлэй зүбшэл, дүршэлтэй аха нүхэдэй зүгһөө саг соогоо хүргэгдэһэн туһаламжа хэрэгтэй байдаг. Техникэ болон ажалай түрүү онол аргануудые шудалалгадань, халаанайнгаа нормые дүүргэхэһээ гадна, мүн үлүүлэн дүүргэхые туйлахадань, эрхим шанартай ажал хэхэдэнь залуу жолоошодто туһалха гээшэ манай уялга мүн. Манай хажууда гээгдэжэ ябаһан хүн байха ёһогүй — энэл даа социалис мүрысөөнэй гол уриануудай нэгэн! Залуу механизаторнуудые ахамад болон дүршэлтэй механизаторнуудай зүгһөө шефтээ абаха, һурган хүмүүжүүлхэ, манай мэргэжэлэй бүхы онсо илгаануудта һургаха хэрэг эмхидхэе, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэнь, ажал хэрэгэйнгээ мастер болоходонь тэдээндэ туһалая!

Һайн, үнэхөөрөө түрүү хүдэлмэрилэгшэдэ юрэл ажалдаа дуратай, журамтай байха гээшэ бага юм, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр, оролдосотойгоор хабаадаха. һанаагаа зобохо, бригада, цехтэ, мүн бүхы предприяти дээрэ энэ хэрэгэй һайнаар ябахые эрмэлзэхэ эрилтэ тэрээндэ табигдана гэжэ ЗИЛ автозаводой хүдэлмэришэдтэй уулзахадаа танай, Леонид Ильич, хэлэһэн үгэ манай сэдьхэл гүнзэгыгөөр хүдэлгөө. Имагтал иигэжэл бидэ бүгэдэн хүдэлхэ ёһотойбди, совет хүн бүхэн ажал хэрэгтээ иимээр лэ хандаха зэргэтэй.

Таряашан бүхэнэй эдэбхи үүсхэл гаргаха, шэн габьяатайгаар ажаллаха, түрүүшүүлэй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэ урмашуулгын хүсэ ехэтэй аргануудые парти байгуулаа. Энэ һайн арга боломжонуудые бидэ бүгэдэн эзэн ёһоор, гүрэнэй гала харалсажа, ашаглаха ёһотойбди. Энэ жэлэй хүдөө ажахын хүдэлмэриие, орооһо таряа ба бусад ургамалнуудай ургаса хурялгые эгээн ехэ ашаг үрэтэйгээр, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ, түрэндэ орооһо таряа болон бусад продуктнуудые худалдаха талаар түрүүшынгээ уялгые амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ манай нэрэ хүндын, бүхы механизаторнуудай, бүхы таряашадай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Орооһо таряан олон хүнүүдэй хүсэл оролдолгые нэгэдүүлдэг юм. Түгэсхэлэй шатада арадай туйлай ехэ үнэтэй сэнтэй энэ баялиг бидэ бүгэдэндэ, таряа хурялгада хабаадагшадта даалгагдана. Тиимэһээ нөөсэ арга боломжонуудаа бүхыдэнь, хүсэд дүүрэнээр хэр ашаглажа шаданабибди, тэрээнһээл арбадахи табан жэлэй түсэбүүдые, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ манай оруулһан хамтын ехэ хубита дулдыдаха юм.

Ургасын хуби заяанай түлөө харюусалгатай байһанаа гүнзэгыгөөр мэдэржэ, бидэнэр, энэ бэшэгэй авторнууд, өөһэдынгөө коллективүүдтэй суг хамта манай нөөсэ арга боломжонуудые хараадаа абан, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүри ехэ уялга даажа абаха гэжэ шиидэбэбди. А. В. Гиталовай тракторна бригада залаата ургамалай 3700 гектар талмай дээрэһээ гектарай 36 центнер орооһо абаха, кукурузын 985 гектар талмай дээрэһээ гектарай 50 центнер орооһо хуряаха гэһэн уялга абаба. М. И. Клепиковэй толгойлдог бригада — даалгагдаһан талмай дээрэһээ гектарай 55 центнер намарай шэниисэ, 70 центнер кукурузын орооһо, 550 центнер саахарай свекло, 31 центнер наран сэсэг абаха юм. Т. Ахуновагай тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив 95 гектар талмай дээрэ гектарай 69 центнер хлопок ургуулха гэбэ. Т. Ахунова өөрөө хлопок хуряадаг машинаар 450 тонно хлопок хуряаха гэжэ бэеэ уялгаба. Н. В. Бочкаревой оньһожоруулагдаһан комплексно звено «Колос» гэжэ комбайн бүхэнөөр үдэр соо 1500 центнерһээ бага бэшэ орооһо сохихо юм. В. Д. Савиновай звено «Сибиряк» гэжэ комбайн бүхэнөөр мянган центнер орооһо сохихо. Р. Л. Ваньковичой хартаабха ургуулдаг оньһожоруулагдаһан звено 77 гектар талмай дээрэһээ гектар бүхэнэй 328 центнер хартаабха ургуулжа, 20—22 хүдэлмэриин үдэр соо хуряажа абаха болоно. Трактористка К. Б. Доненбаева «К-701» тракторaар үдэр соо дунда зэргээр 17 гектарһаа бага бэшэ газар хахалха гэһэн байна.

Н. В. Переверзева гэгшын хурялгын - транспортна звено, саахарай свекло ургуулдаг Н. Б. Пронюшкиной оньһожоруулагдаһан звено, А. И. Иванецэй оньһожоруулагдаһан комплексно звено, комбайнернууд В. М. Воронин, Б. А. Пономаренко ехэ уялгануудые абаа.

Шэнэ табан жэлэй эхиндэ газар таряаланда, мал ажалда ажалай ехэ амжалтануудые туйлахын түлөө патриотическа хүдэлөөндэ бүхы механизаторнууд, ажалай талаар манай бүхы нүхэд оролсохо гэжэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл тэдэнэй баялиг болохо гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

А. ГИТАЛОВ — Украинын ССР-эй Кировоградска областиин Новоукраинска районой КПСС-эй XX съездын нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, КПСС-эй XXV съездын делегат. М. КЛЕПИКОВ — Краснодарска хизаарай Усть-Лабинска районой «Кубань» гэжэ колхозой комплексно бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой, КПСС эй XXV съездын делегат. Т. АХУНОВА — Узбегэй ССР-эй Ташкентын областиин Чиназска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, хлопок ургуулдаг тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой, КПСС эй XXV съездын делегат. И. БОЧКАРЕВ — Ростовско областиин Целинно районой «Московский» колхозой оньһожоруулагдаһан комплексно звеное даагша, Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXV съездын делегат. В. ВОРОНИН — Украинын ССР-эй Запорожско областиин Токмакска районой «Запорожский» гэжэ племптицесовхозой комбайнер Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXV съездын делегат. Н. ПЕРЕВЕРЗЕВА — Ростовско областиин Песчано Кокско районой «Путь Ленина» колхозой хурялгын транспортна звеное даагша, Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXV съездын делегат. Б. ПОНОМАРЕНКО — Краснодарска хизаарай Кущевска районой «Новомихайловский» совхозой комбайнер, Социалис Ажалай Герой. КПСС эй XXV съездын делегат. К. ДОНЕНБАЕВА — Казахай ССР эй Кустанайска областиин Боровско районой «Харьковский» совхозой тракторист. Социалис Ажалай Герой, КПСС эй XXV съездын делегат. Н. ПРОНЮШКИН — Орловско областиин Залегошенска районой «Родина» колхозой саахарай свекло ургуулдаг оньһожоруулагдаһан звеное даагша, Социалис Ажалай Герой, КПСС эй XXV съездын делегат. А. ИВАНЕЦ — Украинын ССР-эй Николаевска областиин Баштанска районой «Баштанский» совхозой оньһожоруулагдаһан комплексно звеное даагша, Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXV съездын делегат. В. САВИНОВ — Алтайн хизаарай Шипуновско районой «Шипуновский» совхозой хурялгын звеное даагша, Социалис Ажалай Герой, КПСС эй XXV съездын делегат. Р. ВАНЬКОВИЧ — Белоруссиин ССР эй Минскэ областиин Столбцовско районой «Красная звезда» колхозой хартаабха ургуулдаг оньһожоруулагдаһан звеное даагша, Социалис Ажалай Герой, КПСС эй XXV съездын делегат.

Улаан-Үдын 397-дохи мостопоездын Николай Дмитриевич Ковалых гэгшын даадаг бригада социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник, бригадир Николай Ковалых.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАСС-ай МЭДҮҮЛГЭ

Ливандахи, тэрэнэй оршон тойронхи байдалай эрид түгшүүрилтэй болоһонтойнь дашарамдуулан, ТАСС иигэжэ мэдүүлхээр түлөөлэгдэбэ.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Ливандахи байдал уршаг түбэгтэй болоһо байна. Арабуудай арабуудтаа эсэргүүгээр хэһэн аха дүүнэрэй бэе бэеэ алалсалгын дайн улам бүри шуһа адхаралга болоһо байна. Амгалан зоной дунда — эхэнэрнүүд. үбгэд. хүгшэд болон үхибүүдэй дунда алуулһан хүнүүд олошорно.

Ливанай үйлэ хэрэгүүд орон доторһоо газаашаа гарана. Тодорхойлон хэлэхэдэ. француз сэрэгшэдые Ливанда эльгээхэдээ болохо байһан тушаа Франциин мэдүүлгэ энээниие элирхэйлэн гэршэлнэ. США-гай далайн сэрэгэй хүсэнүүд Ливанай эрье шадараар урдынхяараа байһаар.

Хэрбээ Ливанай хэрэгтэ хариин оронуудай зүгһөө хамааралсаха гэһэн һэдэлгэнүүдые болюулаагүй һаа, Ливандахи. Дүтын зүүн зүгтэхи байдалай улам орёо түбэгтэй болохо байһан тухайнь Советскэ Союз уридшалан һануулгануудые хээ һэн.

Шуһата буудалдаае болюулхадань туһаламжа үзүүлхын тула сэрэгүүдээ Ливанда эльгээһэн тухайдаа Сириин Араб Республикын зүгһөө мэдүүлгэнүүд нэгэнтэ бэшэ хэгдэһэн байгаа. Гэхэтэй хамта, мүнөө Ливанда шуһанай адхаржа, улам бүри ехээр адхаржа байһаниинь анхарал татана.

Энэ үедэ, Ливандахи байдалай уласхоорондын үргэн ехэ хёмороо зүришэлдөөн болохоор аюул тохёолдуулжа байхадань, уласхоорондын бүгэдэндэ мэдээжэ эдэ гол ёһонуудай бүхы хэмжээгээрээ Ливанда хабаатай байхынь тула бэеэ даaһан, дулдыданги бэшэ байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые хүндэлһэн гол ёһонуудта зүрюу харша али бүхы ябуулга хэхээ арсахыень Советскэ Союз бүхы гүрэнүүдые уряална. Энээнэй тула Ливанда шуһага дайн байлдаае нэн түргөөр болюулха шухала. Ливандахи үйлэ хэрэгүүдтэ ямар нэгэ аргаар хабаадуулагдаһан бүхы талын бү[...] далдаагаа дары зогсоохо баһаниинь шухала.

Ливандахи байдалые һам[...] баашалан, Ливанай хэрэгүүдтэ сэрэгэй сэхэ хамаарал[...] салгын заналта хэдэг гүрэнүүд тухай хэлэхэ болоо һаа, энээнтэй дашарамдуулан, Советскэ Союз иигэжэ мэдүүлхэ баатай болоно. нимэрхүү заналтануудые [...]дэг гүрэнүүдтэ орходоо. Советскэ Союз Дүтын Зүүн зүгэй райондо һураггүй дүтэ байна. Тиимэһээ Ливандахи ба тэрэнэй оршон тойронхи байдалай ямар байһаниинь, саашадаа ямараар хүгжэхэ байһаниинь бидэнэртэ сэхэ хабаатай. Энээниие хэншье харааһаа алдаха ёһогүй.

Ливандахи байдалай үшөө нэгэ ушарта анхаралаа [...] дуулха шухала гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэд тоолодог. Мүнөө энэ орондо хорожо нютагжаад, Эсэргүүсэлтын Палестинын хүдэлөөнэй зэр[...] гэдэ орожо. үндэһэн эрх[...]нүүдэйнгээ түлөө, Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхан зайсуулха хэрэгтэ арабуудай хамтын аша туһын түлөө эрэлхэгээр тэмсэжэ байһан хэдэн зуугаад мянган палестинынхидэй Ливанай газар дээрэ ажаһуудагынь мэдээжэ. Мүнөө эдэнэр юу хэжэ байнаб? Аха дүүнэрэй өөһэдэ бэеэ алалсалгын шуһата дайнда эдэнэр хабаадуулагдана.

Ливандахи байдалда сэхэ хабаатай, мүн Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалай саашанхи түгшүүрилэй аюул түбэгые һайн ойлгодог бусад оһоо бүхы гүрэнүүд харюусалгатай байһанаа мүнөө ойлгохо ёһо гэжэ Советскэ Союз хүлеэнэ.

КПСС-эй райкомуудһаа мэдээсэнэ

АВТОТРАНСПОРТЫН ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХА

Аймагууд хоорондо автобусуудаар пассажирнуудые зөөхэ хүдэлмэри тон шухала удха шанартай. Юуб гэхэдэ, мүнөөнэй байдалаар абаад харахада, бүхы янзын транспортоор шэрэгдэһэн пассажирнуудай олонхинь автобусуудаар хэрэгтэй газартаа абаашагдаһан байна.

«Пассажирнуудые шэрэлгые саашадань һайжаруулха хэргыда ушардаг гэнэ усал улам үсөөрүүлхэ талаар пассажирнуудай 2-дохи автотранспортна предприятиин партийна организациин, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулжа байһан хүдэлмэри тухай» асуудал КПСС-эй Железнодорожно райкомой бюро хаража үзэбэ.

Тус предприятиин директор Ю. Н. Михайлов, партийна организациинь секретарь В. Я. Шишмарёв гэгшэд энэ асуудалаар тоосоо бариһан байха юм.

З. САМОЙЛОВА.
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

ГОРСОВЕДЭЙ СЕССИ

Июниин 9-дэ Улаан-Үдын горсоведэй ээлжээтэ V сесси болобо.

Сесси городой хүн зониие зөөхэ транспортын хүдэлмэри тухай горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **А. И. Алексеевэй** элидхэл, транспорт болон хэлхээ холбооной талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **Л. И. Бережнойн** энэ асуудалаар нэмэлтэ элидхэл зүбшэн хэлсээ.

Мүн промышленностиин талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Н. Н. **Лоскутов** комиссиин ажал тухай сесси дээрэ тоособо.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа сесси тодорхой хэмжээ ябуулгануудые оаталан абаа.

Сессиин хүдэлмэридэ КПСС эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** хабаадаа.

ҺААЛИИН ФЕРМЭНҮҮДЫЕ ЯАГААД ТОМОДХОХОБ?

«Үйлэдбэриин хэмжээнэй түргэн ургалта хангаха, ажахынуудай хоорондо хамжаа нэгэдэл ба агропромышленна холбоо барисаа тогтооһоной үндэһэ һуури дээрэ үйлэдбэриие мэргэжүүлһэнэй ба томодхоһоной ашаар ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн доошолуулха ехэ арга боломжонуудай бии байһан тухайнь Молдавиин Россин Федерациин, Украинын, Белоруссиин, мүн зарим бусад республиканууда, хэдэ хэдэн областьнуудайнь дүй дүршэл харуулна. Тиимэ хадань энэ хараа шугамые эдэбхитэйгээр бэелүүлхэ хэрэгтэй» гэжэ партиин XXV съезд дээрэ хэгдэһэн КПСС эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо тон тодорхой зүбөөр хэлэгдэнхэй юм. Үнэхөөрөөшье хүдөө ажахын гол һалбаринуудые тусхай шэглэлдэ оруулжа, томодхоходо үйлэдбэриин ашаг үрын али зэргээр дээшэлдэг байһые гансашье баруун область, хизаарнуудай дүй дүршэл гэршэлнэ бэшэ, мүн манай республикын зарим ажахынууд энээниие элеэр гэршэлнэ Жэшээлбэл, Кабанскын совхоз бусад ажахынуудта орходоо сагаан эдеэ элбэгээр абажа бэлэдхэдэг, гүрэндэ тушаадагшье һаа, нугаһанай мяха абаха гол шэглэлтэй болонхой юм. Энэ ажахы жэл бүри һайн шанартай нугаһанай мяха ехээр тушаахаһаа гадна, тус һалбариһаа горитой олзо доход оруулна гэхэ гү, али юһэдэхи табан жэлэй туршада 7.613 мянган түхэригэй олзо оруулаа. Богонёор хэлэхэдэ, совхозой үйлэдбэриин аша үрэ гол түлэб һалбарияа томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгоһонойнь ашаар дээшэлээ юм. Гэбэшье эндэ промышленна аргаар шубуунай мяха абаха онол арга үшөөл хүсэд нэбтэрүүлэгдээгүй, тэжээлэй бааза бэхижүүлхэ, мүн үргэдхэхэ асуудал хүсэд шиидхэгдээгүй байһаар гээшэ. Хэрбээ эдэ бүгэдын хүсэд бэелүүлэгдэбэл, тус ажахын олзо доход горитойгоор дээшэлжэ, экономикэнь бүри бэхижэхэ аргатай.

Тиихэдэ үйлэдбэрээ промышленна аргаар эрхилдэг Сотниковой, Улаан-Үдын шубуунай фабрикануудта бүхы ажалынь оньһожоруулагдаһан тула тус бүреэ жэлдээ 1.300—1.700 мянган түхэригэй олзо оруулдаг байна Мүн «Свинопром» трестын «Шергинский» совхоз юһэдэхи табан жэлэй эхиндэ 32 мянган түхэригэй олзо оруулһан һаа, 1972 ондо энэнь 678 мянган түхэригтэ хүргэгдэһэн байна. Бүхыдөө табан жэлэй туршада энэ ажахы 1.362 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа. Эдэ тоо, баримтанууд юу гэршэлнэб гэхэдэ. һалбаряа томодхожо, тусхай шэглэлдэ оруулһан ажахынуудта үйлэдбэриинь ашаг үрэ заабол дээшэлжэ, абтаһан продукциин өөрынь үнэ сэнгэй нилээд хямдардаг байһаниие харуулна гээшэ.

Научно-техническэ дэвжэлтын улам хүгжэжэ, байһан мүнөө үедэ хүдөө ажахымнай малай томо комплекс, фермэнүүдтэ тодхомоор шэнэ түхэлэй, бүтээсэ ехэтэй оньһон түхеэрэлгэ, машинануудаар хангагдажа, ажахынгаа гол һалбаринуудые тусхай шэглэлдэ оруулха дүүрэн аргатай болонхон. Саашадаа энэл үндэһэ һуури дээрээ үйлэдбэреэ ажахы хоорондын хамжаа нэгэдэлдэ оруулха байна. Иигэжэ хэдэн совхозууд гү. али колхозууд үйлэдбэреэ ажахы хоорондын хамжаа нэгэдэлдэ оруулхадаа нилээд томо, тусхай шэглэлтэй индустриальна түхэлэй предприяти болохо жэшээтэй. Гадна энэ арга ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхын хажуугаар малай тэжээлэй бааза үргэдхэжэ бэхижүүлхэ, малай фермэнүүдые оньһожоруулха ба томо комплекснуудые бариха, мүн шэнэ промышленна технологи үйлэдбэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлхэ байна ха юм.

Промышленна технологи гээшэмнай фермэнүүдые элдэб оньһон түхеэрэлгээр ядамаггүй хангахаһаа гадна, мүн продукци үйлэдбэрилгын онол аргануудые: тэжээл бэлэдхэлгые, үүлтэр һайжаруулгые, зоотехническэ ба ветеринарна албанай хүдэлмэриие үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгаха гол зорилго мүн.

Тусхай шэглэлтэй комплекснууд гол түлэб ажахынуудта бии байһан малай байрануудые шэнэдхэн заһабарилһанай, заримдаа хамжан нэгэдэһэн ажахынуудай хүсөөр шэнээр барижа ашаглаһанай ашаар байгуулагдаха байна. Мүнөө үедэ ажахынуудта үнеэд бүхы һүрэгэй ойролсоо 40—45 процентыень эзэлнэ. Үлдэгшэнь гүүртын үнеэдые шэнэлхэ эмэ тугал, буруу хашарагууд гү, али мяханда тушаагдаха мал болоно. Тиимэһээ һаалиин һүрэгөөр үсөөн иимэ ажахыда байгуулагдаһан, томодхогдоһон фермэдэ ажалыень эрдэмэй үндэһөөр эмхидхэхэ, малаа зоотехническэ, ветеринарна заабариин ёһоор харууһалхань нилээд бэрхэтэй. Ушар иимэһээ, бэлэдхэһэн бүхы тэжээлэйнь хахадынь шахуу залуу малда гаргашалагдажа, үнеэдэй ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, һүрэгыень олошоруулха хэрэгтэ нилээд һаад тойбо татаха байна.

Ажахынууд хоорондын тусхай шэглэлтэй, промышленна үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаһан комплекснуудта һаалиин һүрэг шэнэлмээр, мүн гараһаар 15—20 хоноһон эмэ тугалнууд эльгээгдэжэ, тугаллаха болоһон гунжан болотороо харууһалагдаха зэргэтэй. Тиихэдээ һүрэг шэнэлхэ эмэ тугалнуудые шэлэхэдээ нэн түрүүн эхынь үүлтэрые, ашаг шэмыень хараада абажа, тусхай графигай ёһоор комплекснуудта тушаагдаха байна Мүн шэлэгдэһэн тугалнуудта тус бүридэнь тусгаар карточка зохёогдожо, нэрэ номерынь, түрэһэн үдэр, пара жэлынь болон үүлтэрынь наринаар тэмдэглэгдэхэ. Гадна ажахынуудһаа асарагдаһан тугалнууд абаһаар 10—15 хоногой туршада тусгаар амяарлагдажа харуулалдаад, (карантин), һүүлээрнь һүрэгтэй ниилүүлэгдэхэ байна. Тугалһаа гунжан болотороо харууһалагдахадаа тэрэ эхиндээ зохёогдоһон тусхай карточка дээрэнь тугалай бүхы хүгжэлтэнь бэшэгдэжэ байха болоно. Иигэжэ амяарлаад, тусгаар харууһан доро адуулхада ерээдүйн үнеэ болохо тугалнууд түргэн боргожожо, ёһотой һайн үүлтэрэй; ашаг шэмэ ехэтэй үнеэн болохоор бэлэжэнэ гээшэ.

Тугалнуудые гунжан болотор тэнжээхэ иимэ комплекс соохи бүхы хүдэлмэринь хүсэд оньһожоруулагданхай байхаһаа гадна, уужам сал[...] сэбэр агаар оруулжа байха оньһон түхеэрэлгэтэй байха зэргэтэй. Тиимэһээ тула иимэрхүү комплекснуудые баридаг. хуушан байрыень һэльбэн шэнэлдэг барилгашад, проектыень зохёогшод бүхы эрилтэнүүдыень хараада абаха болоно.

Гэхэтэй хамта томодхогдоһон комплекс соо ажалладаг малшадай, һаалишадай хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй, салин түлбэринь [...]хидоор, урмашуулхы гуримаар тогтоогдонхой байха ёһотой.

Нэгэ газарта мал олоор барижа харууһалхада малай мэргэжэлтэ бүхэнэй харюусалга улам дээшэлхэ байна. Юуб гэхэдэ, байрыень сэбэрээр, хододоо һа[...]жа байгаагүйдэ, мүн соонь шэмэтэ тэжээлээр һалдуулангүй эдээлүүлжэ, тусгаар зохёогдоһон гуримаар харууһалжа, ветеринарна ариг сэбэрые сахижа байгаагүйдэ малай дунда хабдар барита элдэб үбшэн таража, горитой гарза гайда оруулха магадгүй ха юм.

Тугалһаа гунжан болотороо харууһалагдадаг комплекс гэхэ гү, али 18—2[...] һаратай гунжадай байрадань искусственна аргаар үрэжүүлхэ пункт түхеэрхэ зохисотой. Искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэ гунжан заабол 340—350 килограмм шэгнүүртэй болоһон байха ёһотой. Шэгнүүрээ хүсэһэн гунжад гол түлэб эрхим үүлтэрэй бухын үрөөр [...] хэдэ хоёр удаа үрэжүүлэгдэхэ байна.

Һаалиин һүрэг шэнэлхэ гунжадые харууһалха комплекс тусгаар амяарлагдамал ажахын тоосооной гуримаар ажалаа эрхилдэг тэмдэг бригададал адляар эмхидхэгдэхэ болоно. Ажалыень иигэжэ эмхидхэхэдэ алишье талаараа олзотой байхаһаа гадна, гаргашань нилээд [...]роогдохо юм.

Богонёор хэлэхэдэ, тусхай шэглэлтэй комплекс эмхидхэхэ хэрэгтэ партийна, советскэ болон хүдөө ажахын [...]ганууд. эрдэм-шэнжэлгэ[...] эмхи зургаанууд горитой туһа хүргэжэ. гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Ф. ЗУБЕНКО,
Буряадай АССР-эй габьяата зоотех[ник].

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

ТҮРҮҮ НҮҮРҺЭШЭДЭЙ ЖЭШЭЭ УРЯАЛНА

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар һайжаруулха талаар арбадахи табан жэл соо бэелүүлэгдэхэ тон ехэ зорилгонуудые КПСС-эй XXV съезд манай ороной ажалшадай урда табиһан байна.

Галуута-Нуурай нүүрһэшэд партиин табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулна. Манай уурхайн коллектив КПСС-эй түүхэтэ XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, арбадахи табан жэлэй түрүүшын кварталай даабариие 108.3 процентдэ хүргэгдөөд апрель, май һарын түсэбүүд мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдөө. Даабариһаа гадуур 15 мянган тонно үнэтэ түлишэ малтагдаба. Энэ хадаа 1975 оной энэ үеынхидэ орходоо 30 гаран процентээр ехэ болоно. Продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, нүүрһэ малталгын өөрынь үнэ сэн хямдаруулха түсэбүүд мүн лэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ.

«Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын, хүдэлмэриин шанар һайжаруулхын, 1976 оной арадай ажахын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ эй ЦК-гай абаһан тогтоолые уурхаймнай ажалшад ушма зоригтойгоор угтан абаһан юм. Энэ тогтоол уурхайн участогуудай, цехүүдэй коллективүүдэй суглаануудай дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Өөһэдынгөө нөөсэ, арга боломжонуудые элирүүлһэнэй, нүүрһэшэдэй эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ажаллаһанай ашаар нүүрһэ малтаха 1976 оной түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна.

Амжалта иигэн ерээгүй. Энэ хадаа уурхайн нүүрһэшэн бүхэнэй габшагай ажалай үрэ дүн мүн. Байгша ондо уурхайн партийна, комсомолой, профсоюзай организацинууд эмхидхэлэй-техническэ, ниитэ политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулжа, нүүрһэшэдэй эдэбхи үүсхэл хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэтэйгээр бадараа, бүхы хүдэлмэриин шанар эли бодо һайжараа.

Шэнэ түрүү юумэ үүсхэгшэд, ажалай түрүүшүүл хадаа коммунистнууд болоно. Тэдэнэрэй дурадхалаар манай уурхайн хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар саашадань улам һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ ябуулганууды хараалаа һэн. Тэрээн соогоо шулуу нүүрһэ малталгые комплексно аргаар ябуулха, оньһожоруулха, нүүрһэшэдэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ, шэнэ хүсэтэй техникые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, социалис мүрысөөнэй эмхидхэлые бүри һайжаруулха гэхэ мэтын шухала асуудалнуудые шиидхэхэ зорилгонуудые хараалба. Эдэ асуудалнууд партийна эхин организацинуудай хамтын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн, удаань уурхайн партийна суглаанай үзэмжэдэ табигдаһан, зохихо шиидхэбэринүүдые абтаһан байха юм.

Нүүрһэшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөө бүри үргэдхэхэ, удха шанарыень гүнзэгырүүлхэ, түрүүшүүлэй ажалай дүй дүршэлые олоной дунда тарааха, хүдэлмэришэдэй ажалай болон политическэ эдэбхиие саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд эдэ суглаанууд дээрэ хараалагдаһан байгаа. Эдэ бүгэдэ партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин шанарые улам һайжаруулха эрилтэ табяа һэн. Уурхайн партийна комитет даажа абаһан хэрэгэйнгээ түлөө хүн бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, ажалай болон ниитын журам улам һайжаруулха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулдаг болоо. Уурхайгаа техническэ талаһаань сүм зэбсэгжүүлхэ, энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ зорилго дирекци, партком урдаа табина.

Коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, зүбөөр хубаарилан табиха асуудалнууд парткомой үдэр бүриин анхарал доро байдаг ааб даа. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ газар доро нүүрһэ малтадаг хүдэлмэришэдэй дунда бии байһан коммунистнуудай тоо горитойгоор дээшэлээ. Жэшээлхэдэ, манай организациин бүридэлдэ ородог 126 коммунистнуудай 75-ниинь мүнөө газар доро ажаллана. Тиимэһээ тэндэхи хэдэн участогуудта партиина зургаан бүлэгүүд бии болгогдожо, нүлөөлхы үүргэнь үдэр ерэхэ бүри ургажа байна.

Коммунист И. М. Кокориной хүтэлбэрилдэг 4-дэхи участогай коллектив түсэб болон уялгануудаа ходо дүүр гэжэ байдаг. Энэ коллектив МКМ-1 түхэлэй комплексно машинаар хангаглаһан уурхайһаа табан һара соо 30 мянган тонно нүүрһэ малтаба. Социалис мүрысөөнэй дүн гаргахадамнай тус участок уурхайн дирекциин, парткомой, шахтномой, комзомолой комитедэй дамжуулагын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө һэн.

Коммунистнууд. Социалис Ажалай Герой Гармажал Дабаевич Тучиновай, Ажалай Улаан- Тугай, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудай кавалер Бальжинима Санжиевич Бальжиевай Михаил Георгиевич Авериинэй, Николай Иванович Емонаковай хүтэлбэрилдэг бригаданууд түсэб болон уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг юм. Эдэ коллективүүд орёо бэрхэ эрхэ байдалда хүдэлдэг байбашье, ушарһан бэрхэшээлнүүдые эрэлхэгээр дабан, үндэр бүтээсэтэй ажалай һайн һайхан үльгэр жэшээ харуулна.

КПСС-эй Сэлэнгын райкомой гэшүүн, Г. Д. Тучиновай даадаг бригадын ажал тухай хэдэн үгөөр хэлэхэ хэрэгтэй гэжэ һанагдана. Жэл соо 1.360 метртэ горно малталга хэхэ даабари энэ бригадада үгтэнэ. Бригадын коллектив үсэбөө 1.390 метртэ хүргэхэ социалис уялга абанхай. Байгша оной табан һара соо хэгдэхээр хараалагдаһан 725 метртэ малталга хэхын орондо, 760 метртэ малталга хэбэ. 1976 оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр Тучиновай бригада жэгдэ һайнаар хүдэлжэ, уурхайнгаа проходчигуудай коллективүүдэй дунда эзэлжэ ябаһан түрүү һуурияа алданагүй. Үйлэдбэридөө эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө «Востсибуголь» нэгэдэлэй иимэ бригадануудай дунда нүхэр Тучиновай хүтэлбэрилдэг проходигуудай коллектив хоёрдохи һуури эзэлээдэ тоологдоһон байха юм. Иимэ ехэ амжалта туйлаһан тус бригадын гэшүүд саашадаа бүри һайнаар ажаллажа, социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхээр зоригжонхой.

Мүрысөөнэй гурим, тэрэнэй дүнгүүдые гаргалга, моральна болон материальна урмашуулга тухай хэлэхэ болоо һаа, иимэ байна. Манай уурхайда тогтоогдоһон гуримай ёһоор бригада бүхэнэй ажалай дүнгүүд үдэр бүхэндэ гаргагдадаг. Һара бүхэнэй һүүлээр илагшадта дамжуулгын улаан вымпел, мүнгэн шан барюулагдана. Дүнгүүдые гаргахадаа, малталгаар түсэбэй хэр зэргээр дүүргэгдэһэниие, хүдэлмэриин шанарай хэр байһаниие нэн түрүүн хараада абадаг. Хэрбээ голодоһо гаргаһан байбал, бригада урагшагүйдэдэг байха юм. Мүн ажалай журам эбдэһэн ушарай дайралдабал, бригада түрүү һууриин түлөө тэмсэгшэдэй тоото орохогүй жэшээтэй. Тиимэһээ голодоногүйгөөр хүдэлһэн, даабаряа дүүргэһэн, ажалай журам һайнаар сахиһан коллектив лэ мүрысөөндэ илаха болоно, иланашье

Түрүүшүүлэй туйлалтануудые бултанай нормо болгохо, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа гүйсэдөөр ашаглаха, эрдэм ухаанай шэнэ шэнэ юумые үйлэдбэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ нүүрһэшэн бүхэниие хабаадуулха гээшэ манай партийна организациин гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Ашаг үрэ ехэтэйгээр, һайн шанартайгаар, түрүү нүүрһэшэдэй жэшээгээр хүдэлхэ гээшэ арбадахи табан жэл соо ехэ амжалтануудые туйлахын, Эхэ орондоо эрхим шанартай хэдэн мянган т[онн]о- нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгэхын арга нүхэсэл мүн Тиимэһээ энэ хадаа манай хүдэлмэриин гол шэглэлнүүдэй нэгэн болоно.

Г. ГОРБАТЕНКО
Галуута Нуурай уурхайн парткомой секретарь.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

БАЙГАЛАЙ СУУТА БРИГАДИР

аймаг доторoo эрхимлэгшэдэй тоодо ябаhаар. Зүгөөр, энээндэнь ямаршье пэжэг, гайхал түрэнэгүй. Юуб гэхэдэ, бригадир Василий Герасимович үгэеэ тала руу миил хиидхүүлжэрхидэггүй, заатагүй бэелүүлдэг заншалтай, ёhотой коммунист хүн юм. Тэрэнэй бригадын урда жэлнүүдэй дүй дүршэл, онол арга болоод туйлаhан амжалтанууд эдэниие эли бодо гэршэлжэ үгэнэ бшуу.

Үнэндөө бангаалиин эрхэ байдал эндэхи таряашадта бага бэшэ бэрхэшээл тохёолдуулдаг гээшэ. Жэшээнь, юhэдэхи табан жэлдэ илангаяа Байгал шадархи нютагуудта сагай уларил хүшэр хүндэ байгаа. Зарим жэлнүүдтэ хабар, зуниинь хүйтэн байгаад, намартаа уланай үер болоод, тарянанай болон бусад ургамалнуудай ургасада түбэг татаа. Тиигэбэшье, оролдолгын ашаар үнгэрhэн табан жэл соо тус бригадынхид ороohого ургамалнуудай ургасые гектар бүриин 16,1 центнерhээ 25,1 центнер хүрэтэр дээшэлүүлжэ шадаhан байна. Харин алтан залаата шэниисэ нёдондо гектарай 30,4 центнер абтаа. Иимэ баян ургаса бүхы 560 гектар дээрэhээ хуряагдаhан байна бшуу.

— Иимэ амжалта туйлахын түлөө яhала ябагдаа, — гэжэ нүхэр Клеменин тэмдэглэнэ. — Үндэр ургасын хуби заяан хүнүүдэйл оролдолго, шадабарнhаа сүм дулдыдадаг.

Зүб лэ хэлэгдэнэ. Үнэхөөрөө, тус бригадынхид техникэдээ ёhотой эзэн еhоор хандажа, ямаршье ушарта саг соонь заhабарилаад, үдэр бүри дутуу дундыень элирүүлжэ ябадаг шанга гурим тогтоонхой. Энээнэй ашаар механизатор бүхэн оньhон техникээ арбан хурганhаа өөрэгүи hайн мэдэдэг гэхэдэ, алдуу болохогүй. Эдэнэрэй нэгэн Георгий Гаврилович Елизов эгээл хүндэтэй, харюусалга ехэтэй, одоол урдаа хараха, алтан гартай механизатор юм.

...Үнгэрhэн намар тарнанай түлэг хуряагдажа байхада, Байгалай совхозоор ябаа бэлэйбди. Одоол тиихэдэ ороohо тарянанай обто абтажа, унтаха нойроо алдаhан, эсэхэ сусаха гээшые мэдэхээ болиhон хүнүүд захапаа дайралдаа. Тээд hөөм ута залаатай, гектарай 25—30 центнер унажа байhан тарянай долгилжо байхые харахадаа, хэнэй досоо амар байха hэм. Комбайнёрнууд, жолоошод, трактористнар жэйирэйшье ажалшад — хэниинь хэн гэлтэгүй апан ша далавраал оролдоно гэжэ ойлгохоор hэн. Тиихэдэ тэдэнэй дунда нүхэр Елизовэй нэрэ хүндэтэйгөөр дурдагдажа, hайн hайхан үгэнүүд таража байhан юм. Хожомынь энэ нүхэр совхозойнгоо ном байнернуудай дундаhаа эгээл ехэ таряа сохижо, социалис мүрысөөндэ түрүү hуурида гараhан байба.

Тиигээд нүхэр Клеменичэй бригадын гэшүүдтэй танилсажа, бүри баясажа, ажал дань улам ехэ амжалта хүсөө hэмди. Эдэмнэй түрүү онол арга мүндэлүүлэн нэбтэрүүлхые оролдодог урагшаа hанаатай, hайн hайхан сэдьхэлтэй зон ха юм. Эрхим механизаторнууд Иван Кузьмич Богомазов, Николай Иванович Залуцкий болон бусад халаанайнгаа даабари ходо үлүүлэн дүүргэжэ, эрмэлзэл ехэтэйгээр ажаллана. Тобшолон хэлэхэдэ, энэ бригадада ямаршье ажал, жэшээлхэдэ, техникэ заhабарилга, газар хахалалга, үрэ пэ тарилга, ургасын хойноhоо харууhалга, гарна хуряалга гэхэ мэтэ хүдөө ажахын харюусалгатай хүдэлмэри хайша хэрэгээр шанар муутайгаар хэгдээ гэжэ байдаггүй. Бригадир өөрөө эдэ бүхы хэрэгүүдтэ онсо анхарал хандуулжа, саг соонь шалгажа, заабари захил үгэжэ байдаг гуримтай, бүхы ажалаа урид табигдапан түсэбэй ёhоор эрхилдэг байна.

Тарилгын гол хүдэлмэриин түсэб-график өөрөө табидаг, тэрээн дээрэ ямар ургамал хаана, хэзээ, хайшан гээд, ямар техникын хүсөөр, хэды саг соо таригдажа дүүргэгдэхэб, хэн механизатор тарилга хэхэб гэхэшэлэн дууhан тодорхойлогдодог юм. Тиигээд тэрэ түсэбынь хамтын суглаан дээрэ соносхогдожо, хуулита болгон баталагдадаг байна. Энэ түсэбэйнгөө хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байhан тухай бригадын гэшүүд байд гээд лэ сугларжа, хаража үзэдэг заншалтай. Энэнь тэдэнэй ажал хэрэгтэ ехэ түлхисэ болоно үгэдэг. Эдэ хэмжээ ябуулгануудтаи хамта тэдэнэр бүхы ургамалнуудаи ургасые дээшэлүүлхын тула жэлhээ жэлдэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ газарай хүрьhэндэ ехээр оруулхые оролдоно, оруулжашье шадана. Тодорхойлходо, горохой ургасые дээшэлүүлхын тула таряалангай гектар бүридэ дунда зэргээр 3—4 центнер аммиагай уhа гаргажа, ургасыень энэ жэлдэ гектарай 4—5 центнерээр дээшэлүүлхэ зорилготой.

Теэд ганса энэ бэшэ aаб даа. Нэн түрүүн хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие эрхим шанартайгаар, агротехническэ эгээл зохид болзор соонь бүтээжэ, үндэр баян ургаса абаха үндэhэ hуури табиха гээшэ шэнэ социалис уялга доторнь бэшэгдэнхэй. Өөhэдын ээ арга боломжые тоолоjо үзөөд, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэл таряалангай гектар бүхэнhөө 22 центнерhээ бага бэшэ ургаса хуряаха уялгатай.

Хүндэтэй ба харюусалгатай эдэ уялгануудай бэелүүлэгдэхэ байhаниинь лабтай гээд тухайлагдана. Яахадааб гэхэдэ, республикын габьяата механизатор, суута бригадир Василий Герасимович Клеменинэй бригадын гэшүүн бүхэн таряа талханай хэзээдэшье, ямаршье саг үедэ тиимэ бэлэхэнээр абтадаггүй байhаниень хүсэд hайн мэдэржэ ойлгоhон, зүрхэ сээжэдээ хэтын мүнхэдэ хадагалhан шуу.

— Эртэ урда сагhаа хойшо алтан шаргал таряае ажабайдалаймнай hүлдэ гэжэ таряашан зүб тоолодог байгаа, — гээд Василий Герасимович хөөрэдэг. — Мүнөөшье энээн тухай бидэ дуралабди. Партийна съезд дээрэ тус асуудал тон шангаар табигдаа. Холын хараатайгаар, саг соогоо зүбөөр хэлэгдээ бшуу. Ороохо тарянанай элбэг байбал, мяхан, hүн, ноohон, үндэгэн ехээр абтадаг гээшэ.

...Совхозой конторын байшангай газаахи Хүндэлэлэй самбар үглөөнэй наранай элшэдэ холоhоо hүртэйгээр харагдана. Эндэ эгээл бэрхэ, алдар сууда гараhан малшадай, таряашад болон механизаторнуудай фото-зурагууд жэрылдэнхэй. Тэдэнэй дунда манай шэнэ танил, республикын хүдөө ажахын габьяата механизатор Василий Герасимович Клемениинэй фото байха ёhоороо байна. Тэрэнэй саашадаашье олоной анхарал татан, нүхэдөө ажалай амжалтануудта уряалан байхань дамжаггүй. Иимэл сэбэр сэдьхэлтэй, эрмэлзэл ехэтэй, залиршагүй хүсэл зоригтой хүнүүдэй ашаар ажалай ехэ амжалтанууд туйлагдана гээшэ. Иимэ зоноо хүндэлэн ямбалжа, сэдьхэл зүрхэнhөө халуун үгэнүүдые хэлэжэ ябангүй яахабибди. Үе сагаймнай жама ёhон тиимэ ха юм даа.

Ив. ОЧОРОН.
Кабанскын аймаг.

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ ХҮДЭЛМЭРИ hАЙЖАРУУЛХА

...аймагта хэлхеэ ... хэрэгсэлнүүдые ...ь хүгжөөхэ, hайжа... хэмжээнүүд тухай ... аймагай Соведэй ...оэ харагдаа. Аймагай ...э холбооной хүдэл... юhэдэхи табан жэ...да хүн зониие энэ ... хангалгые hайжа... тула яhала орол...аhан байна. Хэл...оной узелай кол...эдэхи табан жэ... сэб тарифна олзо ... декабриин 15-да ... байна. Табан жэ...да продукциин хэмжээгээр түсэбынь 100,3 процент дүүргэдээ, ажалай бүтээсэ 104,4 процент ургаа, городской телефонно сетиин ургалтаар түсэб 123,2 процент, радиоточконуудаар — 109,6 процент дүүргэдээ. Продукциин өөрынь үнэ сэн хямдараа. Юhэдэхи табан жэлэй туршада Хори тосхондо 16 туhалбариин пункт баригдажа, почтальонуудай хүдэлмэри жэшээгүй хүнгэдхөө, Удинск тосхондо хэлхеэ холбооной шэнэ байшан баригдаhан, Хориин совхозой түб буусада хэлхеэ холбооной шэнэ отделени нээгдэhэн байха юм. Аймагай хүдөөгэй 7 нютагта газетэнүүд гараhан үдэрөө абтана.

Гэхэтэй хамта хэлхеэ холбооной хүдэлмэридэ үзэгдэдэг дутагдалнуудые тэмдэглэнгүй гарахын аргагүй. Газетэ, бэшэгүүдые саг соонь асарангүй байха ушар үшөөл дайралдаhаар. Холын үүртэ, полевой стануудта газетэ, журналнуудые хүргэлгэ гуримшуулагданагүй. Зарим совхозуудай, леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хэлхеэ холбооной узелнуудые hайн байратай болгохо тухай hаналаа табинагүй, манай хэрэг бэшэ гэжэ тоолохо тээшээ байдаг. Аймагай түбэй хэлхеэ холбооной узелай байшан мүнөө үе сагай эрилтэдэ харюусанагүй.

Телефонно холбоо hайжаруулха, үргэдхэхэ талаар хүдэлмэри үшөөл hанаhандаа хүрэмэ hайнаар хэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Хэлхеэ холбооной узелнуудай хүдэлмэриие саашадань улам hайжаруулха талаар бодото хэмжээнүүд абтагдажа эхилэнхэй.

К. ЖАЛСАРАЕВ.

МНРП-гэй XVII съездые угтуулан Эрдэнэт хотын зэдэй-молибденово комбинадай барилгашад хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэжэ оролдожо байна. Барилгые түргөөр, шанартайгаар ябуулга хадаа монголой ажалшадай VI табан жэлэй гол зорилгонуудай нэгэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай барилга хэгдэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

МНРП-гэй XVII СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

МОНГОЛ ОРОНОЙ СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ХҮГЖЭЛТЭ

...общество байгуулал...й арадай түүхэтэ ...тануудай нэгэниинь ...с соёлой хубисхал ...болоно. В. И. Ленин ...до монголой делега... ...улзахадаа, Монголой ...уун жэлэй гээгдэнги ... усадхаха ёhотой, энэ ...рэнэй саашадаа хүг... тон шухала эрхэ нү...н гэжэ зааhан байха

... орон хадаа табин ... үлүүтэй сагай урда ...а шахуу үзэг бэшэг ...уи зонтой. Ази түби... гээгдэнги бай... гүрэн байhан юм. ... гэгээрэлдэ, научно...скэ эрдэм дэлгэрүүл...а, арад олониитын ... байгуулхы эдэбхи ... ламын шажан hаад ...аруулдаг бэлэй.

...хэ Октябриин шууд ...hөө доро туйлагдаhан ...й арадай революцин...лта монголой ажал...гэн ехэ арга болом...е нээhэн юм. Манай ...олон гүрэн гүрэ ре... түрүүшын үдэрhөө ... шэнэ соёл куль... байгуулха, саашань ... хэрэгтэ ехэ анхарал ...hан, энэ талаар эрид ...мжээнүүдые абаhан байна. Нэн түрүүн хүн зоной үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха, үндэhэн кадрнуудые бэлдэхэ арадай гэгээрэл, хубисхалта литература, искусство болон элүүрые хамгаалха хэрэг зохёон байгуулха, мүнөө үеын эрдэм техникын эхи табиха тон шухала байhан юм.

Монголой Арадай-революционно партиин хүтэлбэри доро, Советскэ Союзай ахэ дүү ёhоной туhаламжаар монгол арад революциин демократическа шатада социалис соёл культурын эршэ түгэс хүгжэлтын үндэhэ hуури байгуулаа. Революциин социалис шатада парти хадаа арадай эрдэм гэгээрэлэй хэмжээе, тэдэнэй ажалай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ, ажалшадые соёл культурын баялигые саг үргэлжэ хэрэглэн ашаглаха, тэрэниие зохёон байгуулха хэрэгтэ хабаадуулха зорилго табиhан байна. Мүнөө Монголой Арадай Республикада бүгэдэ ниитые хүсэд бэшэ дунда hургуулитай болгохо программа бэелүүлэгдэнэ, ороной хүн зоной дүрбэнэй нэгэниинь hурана. Юрэнхы эрдэмэй болон тусхай hургуулинуудай тоо үргэдхэхынгөө хажуугаар дээдэ hургуулиин байгуулалта нарижуулан hайжаруулагдана.

Ажалшадые социалис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ, шэнэ общество байгуулжа байгаа арадай ажабайдал социалис реализмын онол аргаар зохёон харуулха гээшэ манай искусство болон соёл культурын гол зорилго болонхой.

Манай соёлой хубисхалай шухала үрэ дүнгүүдэй нэгэниинь гэхэдэ, социализм байгуулалгада эдэбхитэйгээр хабаадажа ябаhан арадай интеллигенциин мүндэлэн бүридэлгэ болоно. Монгол ороной хүгжэлтын, мүнөө үеын эрдэм, техникын дэбжэлтын эрилтэнүүдтэй зохилдуулагдан, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, дээдэ болон тусхай дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэдэй тоо орон дотор ургажа байн хай.

Ороной ниитэ-политическэ байгуулалгада, соёл культурада болоhон гүнзэгы хүгжэлтын ашаар ажалшадай ухаан бодолдо эрид хубилалта болоhон байна. Ниитын оюун бодолой үндэhэ hууриинь социалис үзэл суртал болонхой.

Монгол арадай оюун бодолой шэнэ хубилалтанууд мүн түүхын богонихон болзор соо дунда зуун жэлнүүдэй феодализмын үеын гээгдэнги байдалhаа социализмда шэлжэн оролго хадаа хүдэлмэришэд болон таряашадай шэнэлхы хүдэлмэриин болон шэнэ общество байгуулха талаар марксистско-ленинскэ hургаал хүтэлбэри болгоhон МНРП-гэй ажал ябуулгын үрэ дүн болоно. Энэмнай мүн түрүүшын социалис орон болохо Советскэ Союзай олон талын туhаламжын аша үрэ гээшэ. Монгол арадай соёл культурада совет хүн зоной тэрэниие байгуулгада хабаадалсаагүй, тэдэнэй туhаламжа хүргөөгүй нэгэшье паловари байхагүй. Монгол, перс, энэдхэг, египет арадуудта — «манhаа үлүү ехээр гээгдэчги ба дарлагдаhан эдэ арадуудта соёлой hайн hаналай туhаламжа хүргэхэ гэжэ бидэ оролдохобди» гэhэн В. И. Ленинэй аяар Октябриин революциин урда тээ хэлэhэн үгэнүүд иигэжэ бодото дээрэ бэелүүлэгдэбэ ха юм.

Урдань гээгдэнги байдалтай оронууд түрүү социалис гүрэнэй туhаламжаар түүхын тон богонихон болзор соо ниитын хүгжэлтэдэ аихабтар ехэ хубилалта хэхэ, үни удаанай тогтонги байдалаа дабажа гараха, мүнөө үеын соёл культурын болон эрдэм наукын оройдо хүрэхэ арга боломжотой гэжэ МНР-эй социалис соёл культурын байгуулалтын дүй дүршэл батална.

Монгол арадай оюун бодолой хүгжэлтэ, социализм байгуулгын ниитэ хуули ёhонуудтай зохилдуулагдан болоhон соёлой хубисхал, Октябриин илалтын ашаар эхилhэн ниитын мэдэрэлэй хубилалта хадаа дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй нэгэ хубинь болоно.

Монголой соёл культура нэн түрүүн социалис удхаараа, интернациональна шэнжэ шанараараа мүнөө шалгарна. Үндэhэн искусствын заншалта түхэл маягууд саашадаа улам хүгжөө.

Үнгэрhэн табан жэлдэ монгол арадай эрдэм наукын, соёл культурын болон искусствын түргэн, эрид шууд хүгжэлтын дүнгүүд «МНР-эй арадай ажахы болон культурые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэhэн МНРП-гэй ЦК-гай проект соо харуулагдана. Арадай үндэhэн ёhо заншалнуудые шүүмжэлхыгээр хаража, мүн аха дүү оронуудай, нэн түрүүн Советскэ Союзай социалис соёл культурын баялигые аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гээшэ национальна соёл культурын гол зорилго болоно гэжэ МНРП гоолоно. Тиимэhээ манай парти болон правительство СССР-тэй соёлой талаар харилсаа холбоогоо саашадань хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулдагшье, хандуулхашье юм. СССР-тэ hаяхан үнгэрhэн Монголой соёл культурын үдэрнүүд энэ талаар манай арадуудай холбоонуудые бүри гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэ ехэ аша туhатай байба.

МНР-эй ажалшад түрэл партиингаа XVII съездые промышленностиин, хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудта ехэ туйлалтануудтайгаар, соёл культурын талаар шэнэ амжалтануудтайгаар угтажа байна. Социалис хани барисаанай хүсэн түгэс нэгэдэлэй таhаршагүй хубинь болоhон монгол ороной арад зон бүхы талын хүгжэлтэ дэбжэлтын замаар ерээдүй тээшэ бата найдамтайгаар дабшана.

Д. ЦЭВЭГМИД
МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо.
(АПН).

О

hүүлэй жэлнүүдтэ Бэшүүр тосхондо үйлэдбэриин, ажаhуудалай болон соёл культурын зургаануудай барилганууд түргэн бодоно. Эдэ жэлнүүд соо аймагай соёлой байшан, хүүгэдэй ясли-сад, хэдэн магазиннууд болон баирын олон дабхар гэрнүүд баригдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Калининай нэрэмжэтэ үйлсэдэ баригдаhан 24 айлай ажаhууха шулуун гэр. Доронь аймагай түбэй аптекэ ороxo юм. Саада таладань мүнөө баригдажа байhан гостиница харагдана.

П. ЖАПОВАЙ фото.

О

ПИОНЕРНҮҮД ЛАГЕРЬНУУДТАА АМАРХАНЬ

Зулгы hайхан зунай hара гаража, hургуулиин үхибүүдэй амаралтын саг эхилбэ. Эгээл үзэсхэлэн тоё газарнуудта түхеэрэгдэhэн пионерскэ лагерьнууд хүдэлжэ эхилхэнь. «Пионернүүдэй болон hурагшадай амаралтые саашадань hайнаар эмхидхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-ган тогтоолые дүүргэлтэ болгон, бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хэгдэнхэй.

Шэнэ лагерьнууд баригдажа, хуушануудынь hэльбэн заhагдаhан байха юм. Энэ зун республика доторнай 250 пионерскэ лагерь хүдэлхэ болоно. Тэндэ хамта 45 мянгаи hурагшад амарха.

Зунай наран, аригуун агаар үхибүүдэй бэе махабадта яаха аргагүй ехэ аша туhа хүргэнэ. hуралсалай үедэ гаргаhан хүсэ шадалаа бүрин hэргээхэ болоно.

Лагерьнуудта үхибүүд бүхэн спортоор hонирхохо юм. Энээнэй тула пионерскэ лагерьнуудта стадионууд, бассейнүүд, волейбол, футбол наадаха талмайнууд түхеэрэгдэнхэй, спортивна секцинүүд хүдэлхэ байна. Зунай амаралтын үе соо хэзээ экскурсида, аяншалгада гараха, спортоор hорилго хэхэ сагуудынь хубаарилагданхай. Витамин ехэтэй эдеэ хоол үхибүүдтэ үгтэжэ байха. Огородой эдеэгээр, жэмэсүүдээр, hүөөр таhалдуулагдахагүй.

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хүмүүжүүлэгшэдтэй хамта hэргылэмжын хүдэлмэри лагерьнуудай нээгдэhэн түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилжэ ябуулха болоно. Энэ талаар элүүр энхын наадэр, санитарна постнуудай мүрысөөн, медицинскэ темээр викторинануудые үнгэргэжэ байбал, таарамжатай.

Ажалай дүй дүршэлдэ hургаха лагерьнууд hүүлэй үедэ дэлгэржэ байнхай. Тиихэдээ үхибүүдэй наhыень хараадаа абажа, бэе hайтай hаань, тус лагерьнуудта эльгээхэ хэрэгтэй.

Үхибүүдэй зариманиинь городто үлэдэг. Тэдэниие сонирхолтой экскурсида эльгээжэ, оидо абаашажа, уhанда оруулжа байбал, зохисотой.

Республика доторнай хэдэн жэлэй туршада санаторно түхэлэй пионерскэ лагерьнууд хүдэлжэ байдаг. Бэе муутай үхибүүд иимэ лагерьнуудта амарна. Энэ оной амаралтын үедэ зүрхэнэй, бөөрын, нюдэнэй болон бэшэшье үбшэнөөр үбшэлhэн мянга гаран үхибүүд амарха болоно. Хоер-гурба дахин санаторно түхэлэй лагерьта амарhан hурагшадай бэе hайжардаг, үбшэнэй шалтагаанаар хэшээлhээшье таhархань үсөөрдэг байна.

Зунай туршада hурагшад хүхюу сэнгэлигээр амаржа, бэе махабадаа хатуужанхай, дорюун hэргэгүүд болоод, түрэл hургуулидаа бусажа, шэнэ эршэтэйгээр номоо үзэжэ захалхал.

Л. ОРЛОВА.
Улаан Үдын городой ахалагша педиатор.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэhэнэй hүүлээр

«ГАРЗЫН ЭХИН ХААНАhААБ»

Иимэ гаршагтай корреспонденци манай газетын байгша оной апрелиин 21-нэй номерто толилогдоhон юм. Зэдын аймагай «Заречный» совхоздо ниитын адууhа малай үбэлжэлгэ муугаар үнгэржэ байна. Олон тоото мал, тэрэ тоодо хонид, энэ жэлэй хурьгад гарзалаа. Илангаяа А. Цыренов, С. Эрдынжапов, Г. Романов, Семенов, Т. Жамбалова гэгшэдэй отарануудта олон хонин гарзалhан юм.

Совхозой адууhа мал үбhөөр, бусад тэжээлээр үбэлжэлгын үедэ муугаар хангагдаhан байгаа. Зарим малшад ажалдаа халирхайгаар хандадаг, ажахын хүтэлбэрилэгшэд малшадай дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри үрэ багатайгаар ябуулдаг байба. Эдэ бүгэдэ малай гарзалhанай гол шалтагаанинь болоно гээд тэрэ корреспонденци соо шүүмжэлэгдээ hэн.

Тэрэнэй мүрөөр хэмжээ абахын тула КПСС-эй Зэдын райкомдо газетын редакци хандаhан байгаа.

«Тэрэ корреспонденци соо хэлэгдэhэн баримтанууд булта зүб гэжэ элирүүлэгдээд, совхозой партийна комитедэй, дирекциин хамтын заседани дээрэ харагдаhан байна. Тиигэжэ хонидой харууhалга hайжаруулха талаар шударгы хэмжээн абтажа, хүсэ тамираа алдаhан хонидто талха тарянанай зүйл нэмэгдэжэ үгтэhэн юм. Совхозой Ёнхор гэжэ тосхондо шэнэ профилактори нээгдээ, хурьгадта үгтэдэг hүн ехээр бэлдэгдэдэг болоhон байна.

Ажахын хонишодой хамтын суглаан зарлагдажа үбэлжэлгын ябаса тухай асуудал зүбшэгдэhэн юм. Даабарита ажалдаа халирхайгаар хандажа, олон хони гарзалуулhан С. Эрдынжапов, А. Цыренов, И. Семенова гэгшэдэй хэрэг мүрдэлгын зургаануудта үгтэбэ» гээд КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Жаргалов С. Б. редакцида мэдээсэбэ.

НОМОЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

„АЯЛГАТА МҮРНҮҮД"

Буряадай арадай поэт, республиканска шангай лауреат Дамба Жалсараевай номуудые манай уужам дэлгэр Эхэ ороной уншагшад hайн мэдэхэ болонхой. СССР-эй арадуудай олон хэлэн дээрэ зохёолнуудынь оршуулагдаа. Мүн Энэдхэг, Чехословаки, Корей, Венгри, Монгол оронуудта тэрэнэй зохёолнууд толилогдоhон, хэблэгдэhэн байна. Тиихэдэ 1975 ондо Москва хотын «Современник» хэблэлээр «Газар дэлхэйн дуунууд» гэhэн номынь гараа hэн.

Буряадай номой хэблэлээр гараhан «Аялгата мүрнүүд» гэhэн шүлэгүүдэй номые мүнөө иража, энэ согсолбори тухай шүүмжэлэгшэдэй hанамжа үшөө хэлэжэ үрдеэгүй дутуу дундые заhаха гэжэ шиидэбэб.

«Аялгата мүрнүүд» гэhэн ном табан бүлэгhөө бүридэнэ: «Баясхаланта мүрнүүд», «Газар дэлхэйн дуунууд», «Байгалай мүрнүүд», «Буряад аялганууд», «Үнэтэ мүрнүүд».

Түбхын түрүүндэ поэт «Мүрнүүд» гэhэн үгэдэ дуратай байна гэжэ тэмдэглээ. Энэ үгые хэрэглэхэдэ, муу гэжэ эндэ хэлэхээ hананагүйбди. Зүгөөр дан олон болошоходоо, хайшаахан юм ааб гэжэ hанамаар.

Зай, мүрнүүдшье шүлэгэй мүрнүүд юм аабза. Мүргүй шүлэг байдаггүй hэн хойнонь тэдэл мүрнүүдыень хаража үзэел даа.

Поэт Дамба Жалсараев совет Эхэ оронойнгоо арадуудай эбтэй эетэй бүлэ соо жаргажа, тэмсэжэ, ажаллажа байhан Буряадаа, тэрэнэй баатар хүнүүдые, баян талые, түрэл байгаалияа, үндэр мэдэрэл — инаг дурые нүхэд зонойнгоо арюун hайхан эрмэлзэл бодол, хүсэл зоригые, гуниг, баярые дуулана, уянгална.

Поэт сэдьхэл зүрхэнэйнгөө уран долгито мүрнүүдые түрэл партидаа, Эхэ ороондоо, арадтаа зорюулна. «Хорёод онуудай большевигүүд» гэhэн шүлэгhөөнь хэдэн мүр эндэ дурдая.

Ангиин тэмсэл гээшые
Ами бэеэрээ үзэнхэй.
Хилгааhанай эрмэг
дээгүүр
Хэсүү дамжан гаранхай.
Хубисхалан сэрэгшэд —
Хорёод оной
большевигүүд.

Зүб даа. Эдэл хүнүүдэй гараар, Ленинэй партиин ударидалгаар агуу Октябрь мандаа. Эдэл хүнүүдтэ бидэнэр үндэр долгито магтаал, уран шүлэг, дуунуудаа үргэхэ, зорюулха зэргэтэйбди.

Эдэл хүнүүд революциин Улаан тугые үргөө. Эдэл хүнүүд үнгэрhэн дайнай гал соогуур эрхэ сүлөө, зол жаргалые аршалан, тал улаан туг намилзуулаа. «Хорёод онуудай большевигүүд» гэhэн шүлэгэй үргэлжэлэл болгон, поэдэй «Улаан туг» гэжэ шүлэг уншанабди.

Угаа танил, даданги
Улаан тугнай хаанашье:
Байшан дээрэ, майхан
дээрэ,
Барааг дээрэ, ордон дээрэ.
Бага ехэ талмай дээрэ
Байбашье, —
нэн түрүүн
Улаан зүрхэн дээрэмнайл,
Улаабхилжа намилзана!

Дамба Жалсараев — хурсо, хурса нюдэтэй, юумые ходо адаглажа, сасуулжа, сэгнэжэ ябадаг поэт. Тэрэнэй өөрэйнь бүхы hанал бодол, зүрхэ сэдьхэлэйнь долгин олоной хүсэл зорилго, эрмэлзэлтэй тааралдан, үе сагай аян замай харгыда зүбөөр, тодоор, дорюунаар сохилно.

Зол зоболон хоёртой
Золгон байгша наhандаа
Хүсэд hайхан үүргэтэй
Хүн гэhэн нэрэдээ
Хүрэжэ ябаяыл барандаа!

— гэжэ поэт «Хүн» гэhэн шүлэг соогоо тон зүб уряал хэнэ.

«Морин тухай үгэ» гэhэн шүлэгынь Дамба Жалсараевай мэргэн хурса үгэнүүдтэйе, hонор түргэн бодол тойе дахин дахин гэршэлнэ. Ашаанай машинада тээгдээд ябаhан мори хараад бэшэhэн энэ шүлэгынь буряад зоной морин эрдэнидэ зорюулhан шэнэ ёhоной, шэнэ шэнжэтэй магтаал болоно.

Дамба Жалсараев «Газар дэлхэйн дуунууд» гэhэн юрэнхы гаршагтай олон шүлэгэй цикл бэшэжэ дүүргээ hэн. Тэрэ дуунуудынь Гүнхэн нютагай саhан дуулагата мундаргануудаи тоогоор гушан гурба юм.

Энэ шэнэ цикл хадаа буряад уран шүлэгэй хүгжэлтын нэгэ шата болоно гэхэдэ, ехэшье алдуу гарахагүй хэш. Юуб гэхэдэ, олон янзын юумэнэй, хуша модоной, шэнэ гэрэй, бороогой, бугын, Ангар дүүхэйн, Байгалай, тракторай болон бусадай дуунууд соо философско тобшолол гүнзэгыгөөр хэгдэжэ, газар дэлхэйн ёhото аялгын утаhанууд хангинахадал гэнэ. Зүгөөр эндэ нэгэ юумэ тэмдэглэмээр. Зарим дуунуудынь бэе бэеэ дабтахаяа, дууряахаяа hанана. «Тиинэб, иинэб», «Тэрэб, энэб», «Зуралзанаб, шуумайна» гэhэн үгэнүүд дан олоор дабтагдажа, шэхэндэ хажараар дуулдана. Үшөө нэгэ ажаглалта. Эдэ дуунуудаа логическа талаар hубарюулан табяа hаань, нэгэ талаараа зохид байгаа. «Иимэл юумэнүүдэй дууе бэшэхэм гээд, поэдэй список табипан мэтэ болошохоёо hанана ха юм.

Энэ ном соохи гурбадахи бүлэг. «Байгалай мүрнүүд» гэhэн нэрэтэй.

Байгал далай тухай бэшээгүй поэт республика доторнай хомор ааб даа Бэшэхэнь зүб. Юуб гэхэдэ, Байгал далайе хамгаалха, дэлхэйдэ олдошогүй тэрэнэй баялигые, сэбэрhээ сэбэр уhые сахиха гээшэмнай тэрэнэй эрьедэ ажаhуугшадай нангин уялга мүн. Гансал бидэнэр, мүнөө үеын хүнүүд Байгалай эрьедэ ажаhууха бэшэбди. Манай үхибүүд, тэдэнэй хүүгэд, ерээдүйн үетэн эндэ ажаhууха, ажаллаха. Тиимэhээ Байгалые хамгаалха асуудал ганса үеын бэшэ, ерээдүйн хүнүүдтэ шухала хэрэг болоно бшуу.

Тиимэл хадань поэт Дамба Жалсараев дэлхэйн гайхал, бидэнэй нюдэнэй сэсэгы мэтээр сахин хамгаалха Байгал далайдаа хорин нэгэн шүлэгэй цикл зорюулаа.

Поэт hүүлэй үедэ философско гүн удхатай шүлэгүүдые бэшэнэ. Үе саг, үнгэрhэн ба ерээдүйн байдал, хани нүхэсэл, хүнүүдэй хоорондохи харилсаан тухай тэрэ бодолгото боложо, уран хурса мүрнүүдые хүлгэпэн сэдьхэлэй гүнзэгыhөө hайлуулан урдахуулна:

Харанхы hүни харгыгаа
алдабал,
Хатаршадаа найдаарай.
Хатуу үедэ хамагаа
алдабал,
Хани нүхэртөө найдаарай.

Үгышье hаа, поэт хүн түрэлтэнэй хуби заяан, ерээдүй тухай бодолгото болоно. Түрэл нютаг, түрэhэн эхэ тухай сэсэн мэргэн үгэнүүдые хэлэнэ:

Зүгөөр хэндэшье дурлабал,
Зүрхөө юундэш
буляагдабал,
Түрэhэн ганса эхэеэ,
Түрэл тоонто газараа
hэлгэхын аргагүй бшуу —
hэлгэшэгүй нангин хоёр!

Дамба Жалсараев үндэр мэдэрэл — инаг дуран тухай уянгата мүрнүүдые бэшэнэ. Арюунhаа арюун, сэбэрhээ сэбэр инаг дуран олон үеын поэдүүдэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгөө, гайхамшаг шүлэгүүдые түрүүлээ. «Дуран», «Эхэнэрнүүдтэ», «Хуби заяандаа гомдохо...». «Хүбүүн басаган хоёрто» гэhэн поэдэй шүлэгүүд эндэ илангаяа шалгарна.

Буряадай арадай поэт Дамба Жалсараевай «Аялгата мүрнүүд» гэhэн шүлэгүүдэй шэнэ номые тобшохоноор хаража үзэбэбди. Шэнээр гараhан энэ ном хадаа поэдэй уран бэлигэй улам хурсадажа, шадабариинь үндэр шатадаа хүрэhые эли тодоор гэршэлнэ. Энэ ном уншагшадай дуратай согсолбори болохо бэзэ гээд найдагдана.

Энэ тобшохон шэнжэлэлээ поэдэй нэгэ шүлэгэй мүрнүүдээр дүүргэжэ, шэнэ амжалта, шэнэ зохёолнуудые тэрээндэ хүсэе!

Хуби заяандаа гомдохо
Ушар намда байха аал?!
Хубита баяр, уйдхартайгаа
Ушархаш саг ушарагдаа.
hайхан инаг дуранhаа
Яhалашье даа
хүртэлсөөб.
hайн сэсэн хүнүүдээр
Ябаhан газартал нүхэсөөб.
Эхэ орондоо, арадтаа
Үнэн сэхээр алба хээб.
Эндэ тэндэ бүдэрөөшье
hаа,
Үндэр замhаа
хадуурааагүйб.
Хирэ хирэ болоод лэ
Байдал намаяа үнсэгдөө.
Хиртээ бэшэ нарамни —
Байжа үгэнгүй тэмсэгдээ.
Омбгорхоошье hаа
хамаагүй
Намтар байна хойномни.
Одоол бараг үрэжэлтэй
Намар байна урдамни.

Георгий ДАШАБЫЛОВ.

Соёлой һонин

Хслын маршрудаар

Улаан-Үдын театрнуудта залжээтэ хаһань дүүрэжэ. артистнар зунай гастрольдо гаража байна. Гүрэнэй ород драмын театрай директор Н. Г. Шахоатай манай корреспондент уулзажа, энэ зунай гастроль тухай хэдэн асуудалнуудтайгаар хандаба. Тэрэнэй харюу энда толилогдоно.

— 1975—1976 оной хаһые үнгэргөөд, театраймнай коллектив зунай гастрольдо гаранхай. Нэгэ бүлэгынь аяар холын Баунтын аймагта ошожо, эндэхи геологууд болон алташадта, орошод ба ангуушадта, малшад болон механизаторнуудта «Провинциальные анекдоты» гэжэ зүжэг харуулба. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай театрай артистнар Баунтын аймагай ажалшадта оло дахин айлшалаа. Тиимэһээ тэндэхи ажалшад артистнарые хүлеэжэ байдаг болонхой.

Баунтын аймагаар айлшалаад, тэрэ бүлэг артистнарнай Нижнеангарск ерэһэн юм. Тиигэжэ Байгал Амарай түмэр замай барилгашадай тосхонуудай шэнэ клубуудта дээрэ хэлэгдэһэн зүжэгөө харуулһан байна.

Театрай нүгөөдэ бүлэг Мухар Шэбэрэй аймагай колхоз, совхозуудаар айлшалжа, тэндэхи ажалшадта «Цыган» гэжэ зүжэг харуулба. Совхозуудай хүдэлмэришэд, колхозникууд энэ зүжэг ехэ һонирхолтойгоор хараһан байна. Театрай коллектив июнь һара соо республикынгаа бусад город болон аймагуудаар аяншалжа, бэлиг шадабаряа харуулха юм.

Июль һарын эхэер манай театрай коллектив Благовещенск хотодо ошохо болонхой. Тиигэхэдээ Амарай областиин ажалшадта 11 зүжэг харуулха зорилготой. Театрай үнгэрһэн хаһада табигдаһан зүжэгүүд репертуарта гол һуури эзэлхэ зэргэтэй. Театрнай Благовещенск ошоходоо, тэндэхи предприятинуудаар, колхоз, ба совхозуудаар ябажа, концерт харуулха юм.

1976—1977 онуудай театрай хаһада коллективнай бэлдэжэ эхилэнхэй. Тэрэнэй эхилтэр хоёр-гурбан шэнэ зүжэг бэлдэжэ, түрэл хотынгоо ажалшадта харуулха зорилготойбди. Тэдэнэй нэгэниинь — А. Н. Островскиин «Не все коту масленица» гэжэ зүжэг табигдахаар бэлэн болонтобо.

ХАРАЛГАДА ЭРХИМЛЭБЭ

[illegible] Хориин аймагай түб соёлой байшан соо агитбригадануудай аймаг [illegible] дэн харалга болоо. [illegible] Хэжэнгын, Яруунын, Баунтын, Хориин аймагуудай агиткол лективүүдэй [illegible] хабаадалсаһан байна.

Харалгада Хориин [illegible] совхозой хоёр коллектив түрүүшүүлэй тоодо [illegible] республиканска харалгада [illegible] эрхим хүртэбэ. [illegible] хэд бэ [illegible]. Булумай отделениин ба Хориин [illegible] клубай агитколлективүүд [illegible] болоно. [illegible] Жэшээ хэдэ, булумайхид [illegible] үлэ доһоон [illegible] сооһоо сур- ба дахин механизаторнуудай ирэн дуу, хатар [illegible] байгаа. мүнөөшые [illegible] Энэ коллективтэ 10 гаран [illegible] гэшүүд тоологдоно.

Энэ бүгэдын [illegible] Анаагай совхозой агитколлектив [illegible] ба бэсээ ошолсожо, концерт, наада [illegible] бэлэдаг бэлоо. Тиигээд июниин 2-ой үдэр 3-дахи отделениинхид Булумай отделени ерэһэн байна.

Зондо хэрэгтэй энэ ажал эмхидхэлдэ совхозой ветеран комсомол Ц-Д. Д. Дармажаповай габьяа ехэ [illegible] хэрэгтэй.

И. ДМИТРИЕВ,
Анаагай совхозой хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ.

АГИТБРИГАДА АЯНШАЛНА

Улаан-Үдын Ленинэй ордекто локомотив-вагон заһабарилгын заводой соёлой ордоной дэргэдэхи агитбригадын гэшүүд Яруунын аймагай колхоз, совхозуудаар аяншалхаяа мордобо. Агитбригадын бүридэлдэ 16 мотоциклист орэно Бусад гэшүүдынь тусхай автобусоор аяншалгада ошоһон байна.

Тус заводой коллектив аймагай ажахынуудые шефтээ абаһаар үнинэй юм. Предприятиин хүдэлмэришэд эндэхи колхоз болон совхозуудта эдүүһэ малай байрануудые. соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые барилсадаг заншалтай. Аймагай түб Нарһата тосхоное городой түхэлтэй соёлой байшан тэдэнэй хүсөөр бодхоогдоо. Тиихэдэ хүдөө ажахын шухала хүдэлмэринүүдэй — хабарай тарилгын, гэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын үедэ заводой хүдэлмэришэд эндэхи малшад, гаряашадта ехэ туһа хүргэдэг байна

Агитбригадын гэшүүд аймагай хүдөө нютагуудаар ябажа, тэндэхи ажалшадта КПСС-эй XXV съездын материалнуудаар лекци уншаха, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ зорилготой. Тиихэдэ малай фермэ, отаранuудта ошожо, улаан булангуудые, культбазануудые шэмэглэлсэхэ, сахилгаан хуудаһануудые гаргалсаха юм. Мүн эндэхи колхоз, совхозуубай малшад, механизаторнуудта концерт харуулха байна.

Иигэжэ Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй, Яруунын аймагай хүдөөгэй ажалшадай хани барисаан улам бэхижэжэ байна.

Манай корр.

Ажалай Улаан Тугай орденто авиазаводой соёлой ордон соо медицинскэ сестрануудай конкурс болоо. Энэ 14 хүн хабаадаһан байха юм. Үбшэн зондо түргэн саг соо һайнаар туһаламжа хүргэхэ хэрэгые һайжаруулха гэһэн зорилго энэ конкурсын урда табигдана.

Конкурсын дүн гаргахада. хирургическа отделениин залуу медсестра Ольга Фокина, Галина Цыдыпова гэгшэд түрүү һууринда гарабад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Конкурсын үедэ. 2. Медсестра Ольга Фокина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото

А. С. Пушкинда зорюулагдаһан поэзиин бүхэсоюзна һайндэр

ЭРХЭ СҮЛӨӨЕ МАГТАН ДУУЛАГШАДА

ПСКОВ. июниин 4. (ТАСС). Эртэ урдын городто поэзиин бүхэсоюзна һайндэр эхилбэ. Тэрэ һайндэр Россиин агууехэ поэдэй түрэһэн үдэртэ зорюулагдана. Мүнөө жэлэй фестивалиин гол темэ иимэ байна: «А. С. Пушкин — СССР-эй арадуудай хэлэн дээрэ». Тиимэлээ тус һайндэртэ союзна болон автономито олон республикаһаа түлөөлэгшэд ерэнхэй. Тэдэнэр хадаа «Первое Мая» колхозой, холын хэлхээ холбооной аппаратура бүтээдэг, мүн «Автоэлектроарматура» гэһэн заводуудай, электромашина-бүтээлгын заводой ажалшадта айлшалаа.

А. С. Пушкинай номууд манай ороной 100 шахуу хэлэн дээрэ хэблэгдэнхэй, тэрэ хадаа совет бүхы арадуудай дуратай поэт болоо. Энээн тухай Молдавиин, Белоруссиин, Грузиин. Туркмениин, Дагестанай болон Хальмагай уран [illegible] уулзалгануд дээрэ хэлэбэ. Хүнүүдэй эрхэ сүлөөе болон аха дүү ёһоной холбоо барилсаае магтан дуулагшын һүнэшэгүй шүлэгүүд тэдэнэй оршуулһан хэлэн дээрэ зэдэлээ.

Михайловска һууринда болохоор хараалагдалаа олон үндэһэ яһатанай поэтическэ хуралдаан, СССР-эй арадуудай хэлэн дээрэ А. С. Пушкинай зохёолнуудые оршуулһан асуудалда зорюулагдаһан эрдэмэй ажалай конференци, литературын, уран зурагай, фотографиин выставканууд, номой яармаг — пушкинска музей-заповедниктэ боложо байһан фестивалиин программа иимэ ехэ.

АРАДАЙ ЗҮРГЭ БАЛАРХАГҮЙ...

Орон доторнай пушкинска һайндэр ябажа байна. Агууехэ поэдэй түрэһэн үдэрые манай Эхэ ороной хото болон һууринуудта тэмдэглэнэ. Энээн тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд дуулгана:

ОДЕССЭ. «Би тэрэ үедэ Одессэдэ байгааб...» гэһэн поэдэй һүнэшэгүй мүрнүүд А. С. Пушкинай гэр-музейдэ нээгдэһэн гравюрануудай выставкын гаршаг болоно үгөө. Тэрэ выставкэ хэмжүүрээрээ ехэшье бэшэ аад, тэндэхи хуудаһан бүхэн тон хоморой гү, али анха түрүүн табигдаһан байна. Гравюранууд хадаа тэрэ үедэ Одессэдэ ажаһуужа байһан итальян уран зураашэ Карло Бассоли гэгшын гараар 140 жэлэй саана хэгдэһэн.

Тэдэнэй олониие Одессын 107-дохи дунда һургуулиин ород литературын багша Пушкиниие шэнжэлэгшэ Л. А. Щербина гэгшэ олоо. Олдоһон юумэн тухай тэрэ иигэжэ хөөрэбэ:

— Археологическа музейн санда хүдэлжэ байтараа, мэдэгдээгүй уран зураашын хүдэлмэринүүд гэжэ нэрлэгдэһэн, XIX зуун жэлэй эхин үеын Одессые зураглаһан графическа хэдэн хуудаһануудые анхарааб. Зурагуудынь түхэл шэнжээрээ Бассолиин гарые гайхалтайгаар һануулаа юм. Хэдэн дахин томо болгодог шэлээр хаража, хуудаһануудай нэгэнэй захада уран зураашын автографые обеорходоо, пэжэг лэхэ юумэн үгы болоо. Үнэн зүбөөр зураглалгын маягаар хэгдэһэн Бассолиин зурагууд бидэниие Пушкинай үе сагай Одессэдэ абаашана.

* * *

ПУШКИН. (Ленинградска область). А. С. Пушкинай хүмүүжүүлэгдэһэн лицейдэ һэргээн шэнэлэлгын хүдэлмэри үргэлжэлһөөр, тэрэнэй коллекцинүүд нэмэгдэжэ байна.

3-дахи, «һуралсалай» дабхарай уран һайханай шэмэглэл дүүрэө. Һуралсалай класс соо зодиагай (наранай харгы дээрэ байдаг мүшэд) тэмдэгүүд дахин зурагдаа. Физическэ кабинет, дуунай ба зуралгын классууд урда мэтэ, ургамал сэсэгэй угалзаар шэмэглэгдээ.

Һаяын сагуудта арбан наймадахи зуун жэлэй эхин үеын Россиин карта һуралсалай класс соо бии болохо. Тэрэ хадаа Московско коллекционерэй хадагаламжаһаа олдожо, мүнөө һэргээгдэн шэнэлэгдэжэ байна. Физическэ кабинет соо орогшод 20 шахуу элдэб приборнуудые хараха. 18-дахи зуун жэлэй һүүлэй үеын микроскопые бүри һаяхан олоһон байна. Тэрэ прибор баһал тэндэ табигдаха

Зуралгын класс соо антична статуянуудһаа буулгагдаһан сагаан шабар бүтээлнүүд, лицеистнүүдэй зурагууд табигданхай. Тэдэнэй дунда Пушкинай гараар зурагдаһан «Квас худалдагша», «Нохой шубуухай хоер» гэһэн хоёр зураг байна.

* * *

ШЭТЭ. А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ областной библиотекэ соо «Пушкин ба декабристнар» гэһэн экспозици нээгдээ.

М. Бестужев, А. Поджио, И. Пущин, М. Фонвизин, К. Идельстром гэгшэдэй гар табилгатай 12 ном библиотекын болон хизаар ороноо шэнжэлгын областной музейн санда хадагалагдажа байдаг. Тэдэ номууд хадаа Шэтэ болон Петровско заводто декабристнуудай бии болгоһон олон мянган библиотекын бишыхан хуби гээшэ.

Хаатаршан болгогдон эльгээгдэхэдээ, декабристнар Пушкинай номуудые олоор өөртэеэ абадаг лааб даа. А Бестужев Яхад ошоходоо, һаяхан хэблэгдэһэн «Цыганууд» гэһэн поэмые асаржа, Эрхүү И. Якушкинтай уулзахадаа бэлэглэһэн байна. А. Якушкин Шэтэ орожо ябаа. И. Завалишинай хаатаршан болоно ерэхэдээ асарһан юумые бэшэһэн лаяса соо «Евгений Онегинэй» гар бэшэмэл бүлэгүүд дурдагдаһан байна С Сухиновай, А Мозалевскын, В. Соловьевой Нерченскэ заводто асарһан номуудай тоодо «Евгений Онегин» бии.

«Борис Годуновой» хэблэгдэһэн хойно М. Н. Волконская З. А. Волконскайда иигэжэ бэшээ һэн: «Манай агууехэ поэдэй уран бэлиг урган һалбараа гэжэ «Борис Годуновой» олондо һайшаагдахада ойлгохоор байна». Мүн баһа «Белкинэй повестьнууд» декабристнарай зүрхэөө үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Тэрээн тухай М Н Волконская эгэшэдээ бэшээ лэн «Белкинэй гэжэ нэрлэгдэһэн Пушкинай повестьнууд эндэмнай ехэл хөөрэлдөө үүлхээ».

Т. КОЗУЛИНА— РЕСПУБЛИКЫН ЧЕМПИОНКА

Эхэнэрнүүдэй дунда шатараар Буряадай АССР-эй түрүү һуури [illegible] түлөө мүрысөөн Улаан-Үдэ хотодохи Шатарай клуб соо болоно дүүрэбэ.

Спортын хэдэн бүлэгэй эрхим бэрхэ 12 эхэнэр шатаршад энэ наадада хабаадаһан байна.

Республикын чемпионой нэрэ зэргэ хэнэй хүртэхэнь һүүлшын наадан болотор али бэшэ байба һүүлшын, 11-дэхи наадаанай урда [illegible] Зүүн Сибириин технологическа институдай багша Энгельсина Улымжиева 9,5 очкотой болоод. түрүүлжэ ябаа «Сельэнергопроектын» хүдэлмэрилэгшэ Татьяна Козулина — 9. Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын заводой инженер Любовь Игумнова 8,5 очкотойгоор удаадахи һууринуудые эзэлжэ ябаһан байна.

Һүүлшын наадаанда Э Улымжиева Т Козулинатай уулзахадаа, наадаанай тэн багта доботолгоёо һуладуулжа, эдибхиез алдаад, шүүгдэшэд. Тиигэжэ «Росэнерго»-бүлгэмэй түлөөлэгшэ Татьяна Козулина шатараар республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхиеэ хүртэбэ.

Никоровае илаһан Л. Игумнова Улымжиевае хүсөөд, хоёрдохи — гурбадахи һууринуудые хубааба эбэ шье коэффициентын ёһоор. нёдондо жэлэй республикын чемпионка Игумнова хоёрдохи һуури эзэлээ. Технологическа институдай багша Ольга Бережкова 7,5 очкотойгоор 4-дэхи һууринда гараһан байна

Энэ мүрысөөндэ оройдоол 6 парти тэнсэлгээр дүүрээ. Энэнь юу харуулнаб гэхэдэ, мүрысөөндэ хабаадагшадай мэргэжэл шадабариня жэгдэ бэшэ байһые элирхэйлнэ. Манай республикын бэрхэ шатаршад Л. Гармаева, Д. В[illegible] болон бусад энэ жэлэй чемпионадта юундэшьеб хабаадаагүй.

Б.М. ЖИГЖИТОВ

УНШАГТЫ
һонирхохол байхат

ҮНДЭР ХАДЫН УТА НАҺАТАД

Кашмир ороной [illegible] хадада Инд мүрэнэй [illegible] дээ Хунза гэжэ [illegible] эзбшаһан [illegible] метр үндэртэй хадани [illegible] рэ хунза [illegible] амидаран хүн ажаһуудаг. «Үүлэнэй тулама үндэр [illegible] эта наһатад» [illegible] нэрлэдэг байна.

[illegible]

(«Сельская [illegible] журналһаа абта[illegible])

ГАВАНА

Ф. КАСТРЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТАСС

Кубын революциин илалта хадаа американ империализмын Латиин Америкада түрүүшын шанга сохилто абаһан, диилдэһэн ябадал болоно гэжэ Кубын Коммунистическэ партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын Премьер-Министр Фидель Кастро Кубын Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын эмхидхэгдэн байгуулагдаһаар 15 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Гаванада үнгэргэгдэһэн баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлэө.

Экономическэ хашалта харшалалта хэн, хүлһэншэдые эльгээн, империалистнууд Кубын революци дарахые оролдоһон байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Гэбэшье Кубын бүхы арадай баатаршалгата тэмсэлэй ашаар эдэнэй түсэбүүд шанга харюу сохилто абажа, буруу һүрэгдэһэн байна. Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй, мүн Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын сэрэгшэдэй үргэн олоной арад зонтой бата нэгэдэлтэй байһаниинь энэ талаар шухала үүргэ дүүргээ. Революциин, бүхы ажалшадай аша туһые найдамтай хёрхоор сахиһан Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэдөөр Коммунис партии, Кубын бүхы арад омогорхоно.

Кубада эсэргүү шэнэ тэмсэл ябуулгануудай аюул үнгөөл хүсэд сарагдаагүй байһаар гэжэ Ф Кастро үргэлжэлүүлбэ. ЦРУ-гай бэлдэһэн алууршад, һүүдэ хэлшэд далай дээрэ Кубын олзоборилгын суднануудта доботолно, харин оронуудтахи Кубын дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдтэ эсэргүү харата муухай ябуулгануудые хэнэ

Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэд эрид шанга лан ябадалтай, эрэлхэг зоригтой, революциин хэрэгтэ үнэн сэхэ байна гэжэ Ф. Кастро тэмдэглээ. Эдэнэр бултадаа интернационализмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлэгдэнхэй.

Эдэ шэнжэ шанар, тодорхойлон хэлэхэдэ, Анголодо илангаяа эли тодоор харагдаһан байна гээд тэрэ сэхэ шэдээ хэлэбэ. Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэдтэй хамта МВД-гай подразделениин солдадууд, офицернүүд тэндэ дайлалдаһан байгаа. Мүнөө эдэнэр Эхэ орондоо бусажа байна. Тиигэхэ ёһотой лааб даа. Манай сэрэгүүд тэндэ үлэхэ бэшэ хи юм. Ээрхэг түримхэйшүүлһээ аха дүү Анголын арадые хамгаалхые туһала Анголын Арадай Республикын правительствын гүйлтаар эдэнэр тиишэ ошоһон юм.

Национальна экономикоёо һэргээхэдэнь, армитай болоходонь, бусад социалис оронуудтай хамта Куба Анголын арадта туһална гэжэ Ф Кастро түгэсхэлдөө тэмдэглээ.

МАНИЛА

Ф. МАРКОС: ХАНИ НҮХЭДТЭЙ БОЛООБДИ

ТАСС

«Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаа тогтоожо, хэдэ хэдэн хэлсээнүүдтэ гар табяабди гэжэ филиппин арадта мэдээсэхэ байһандаа золтойб, — гэжэ Филиппинын президент Ф Маркос Советскэ Союзһаа бусамсаараа, аэродром дээрэ мэдүүлбэ. Дипломатическа харилсаа тогтоохадоо, шэнэ хани нүхэдтэй болообди гэжэ тэрэ хэлээ.

Москвада хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай Министрнүүдэй кабинедэй заседани дээрэ тоосохадоо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй уулзажа хөөрэлдэһэмни ехэ удхатай шанартан байна гэжэ Филиппинын президент тэмдэглэбэ. Советскэ Союз үнэн зүрхэнһөө һайнаар хандана, манай хоер ороной хоорондохи харилсаае һайжаруулха, «хүйтэн дайнай» үлэгдэлнүүдые усадхаха хэрэгтэ ниилээд ехэ хубитаяа оруулна гээд тэрэ мэдүүлээ Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүд Филиппинын ба СССР-эй хоорондохи экономическа харилсаанай үндэһэ һуури табиха, манай районда аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ нүлөөлхэ байна

Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэд филиппин арадта хани ёһоор, үнэн сэхээр хандана гэжэ президент Ф. Маркос тэмдэглээ.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Ливандахи байдал айхабтар хүшэр бэрхэшээлтэй болоно байнхай. Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээндэ һаяхан гар табигдаашье һаань, буудалдаанууд үргэлжэлүүлэгдэһээр. Танкнууд, артиллери, ракетэ ба миномедууд хэрэглэгдэнэ. Ливанай национально-патриотическа хүсэнүүдэй, Эсэргүүсэлтын Палестинын хүдэлөөнэй отрядууд, Сириин сэрэгүүд, хархис үзэлтэй христианска хүсэнүүдэй зэбсэгтэ подразделенинүүд. байлдаануудта хабаадуулагдана. Национально-патриотическа хүсэнүүд, палестинынхид Бейрудэй баруун секторые мэдэлдээ байлгаһаар.

Ливиин премьер-министр А. Джеллуд, Сириин премьер-министрэй орлогшо М. Хейдар, Алжирай эхин ба дунда һургуулиин министр А. Бенмахмуд Ливандахи байдалые гурим шуулха зорилготойгоор Дамаскһаа Бейрудтэ ерээ.

КАИР. (ТАСС). Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хабаадалгатай Араб оронуудай лигиин (ЛАС) Соведэй эндэ нээгдэһэн онсо наралтай сессидэ хабаадагшад Ливандахи зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөе дары болюулгахые уряалба. Иимэ зорилготойгоор аюулгүйе сахиха һүлдэтэ араб сэрэгүүдые Ливанда эльгээхэ шиидхэбэри абтаһан байна. ЛАС-ай генеральна секретариин хиналта доро тэндэ эдэ сэрэгүүд Сириин сэрэгүүдые һэлгэхэ юм.

ЛАС-ай генеральна секретарьһаа, ЛАС-ай Соведэй мүнөө болоно байһан сессиин түрүүлэгшэ — гадаадын хэрэгүүдэй министр Бахрейнһээ, мүн Алжирай ба Ливиин делегацинуудай толгойлогшонорһоо бүридэһэн дүрбэн талын комисси эмхидхэхэ шиидхэбэри абтаа

Национальна нэгэдэл хангахын, Ливанай газар дайдын бүрин бүтэн байлгын, бэеэ даалһан ба дулдыданги бэшэ байдалай аша туһада Ливанай Республикын һая һунгагдаһан президент И. Саркисай хүтэлбэри доро эблэрхыень сессидэ хабаадагшад Ливанай хёмороо зүри шэлдөөтэй бүхы талануудта хандаба. Палестинын революцида туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ уялгануудтаа Араб оронуудай үнэн сэхэ байһаниинь сессиин шиидхэбэринүүд дотор баталагдана.

ЛИССАБОН

РЕВОЛЮЦИОННО СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

ТАСС

Португалиин Революционно Соведэй заседани эндэ болобо. Хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошожо, совет хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөнүүдые хэһэн тухайгаа гадаадын хэрэгүүдэй министр Э. Мелу Антунеш заседани дээрэ дэлгэрэнгы мэдээсэл хэһэн байна. Бүхы асуудалнуудаар Португалиин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаае хүгжөөхэ һайн эрмэлзэлтэй гэжэ Мелу Антунеш он солон тэмдэглээ.

Июниин 27-до Португалида болохоёо байһан президентын һунгалтада бэлдэлгэдэ, орон доторхи политическа байдалые хаража үзэлгэдэ заседани дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаба

НЬЮ-ЙОРК

Ушар баримтануудые хазагайруулна

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер Америкын гүрэнүүдэй эмхиин Чилидэ болоно байһан сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Анголодохи һаяын үйлэ хэрэгүүдтэй дашарамдуулан, социалис оронуудай бэелүүлдэг политикые буруушаажа байһанаа мэдүүлбэ. Тиихэдээ дулдыданги бэшэ байдалтай гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ Холбоото Штадуудай бүдүүлигээр хамааралсалгые далдалха гэжэ оролдоһон байна

Урда Африкын расистнуудай Анголодо зэрлиг муухайгаар доботолгодо, эб ее таһалһан бүлэгүүдэй контрреволюционно ябуулгада Холбоото Штадуудай хамааралсадаг хэрэгэй буруу һурэгһоо улам халан, Советскэ Союз болон Кубада эсэргүү ябуулганууд США-да улам үргэдхэгдэһэн байгаа. ЦРУ-гай агент Х. Роберто контрреволюционно ябуулгачуудые хэдэг нэгэ бүлэгэлые толгойлһон байна. Ээрхэг түримхэй ябуулгануудта харюу сохилто үгэхэ хэрэгтэ шухала туһаламжа эрихэдэнь социалис оронууд НРА-гай хуулита правительствэдэ дэмжэлгэ үзүүлһэн байгаа. Энэ правительствые унагаахые тула Холбоото Штадууд тэрэнэй хүлһэншэд ехэ оролдолго гаргаа. Эдэ бүхы ушар баримтануудые хазагайруулан, оохэдынгоо харата хэрэгүүдые далдалхые гүрэнэй секретарь оролдоһон байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «КПСС-эй ЦК-гай генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ» — ТАСС-ай материалнууд. Хүдөө ажахын механизаторнуудта Л. И. Брежневэй харюу бэшэг.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үйлэдбэри эмхидхэгшэ, «коллективэй хүмүүжүүлэгшэ» — Д. Дагбаевай корреспонденци. «Һурган хүмүүжүүлэгшэдэй зүблэл» Коротаевагай статья. [illegible]риёо бү алдажархи[illegible] Балдановай корреспонд[енци].

Гурбадахи хууда[һанда]. «Дабаанай саана дабаа[н]» Г. Чимитовэй корр[еспонден]ци. «Режиссерой ha[illegible] актернуудай амжалта[illegible]» Понитовай статья. Түб[illegible] хэйн һонин.

Дүрбэдэхи хууда[һанда]. «Байгаалитай танил[illegible]» — Н. Ефимовэй фото-[illegible] сэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.05 — ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Ехэ театрай коллективэй Москвагай предприятинуудай түрүү ажалшадтай уулзалга (үнгэтэ). 11.05 — «Ород хэлэн». 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Акваланги на дне» уран һайханай фильм (үнгэтэ). 13.30 — Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг» (үнгэтэ). 14.00 — «Арбадахи Бүхэсоюзна Пушкинай уран шүлэгэй һайндэр (үнгэтэ). 15.30 — «Хүн ба хууль». 16.00 — ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Ехэ театрай коллективэй Москвагай предприятинуудай. түрүү ажалшадтай уулзалга (үнгэтэ). 18.00 — «Время». 18.30 — Забһарлалга. 18.40 — «Арбадахи Михайловскадахи Бүхэсоюзна Пушкинай уран шүлэгэй һайндэр (үнгэтэ).

«Улаан-Үдэ». 20[illegible] Телевизионно һонин [illegible] «КПСС-эй XXV [съездын] шиидхэбэринүүдые [illegible] хын түлөө» [illegible] 21.30 — Теле[illegible]

«Орбита». 21.50 — [illegible] Союзай Гүрэнэй ака[демическ]э Ехэ театрай [коллекти]вэй Москвагай пре[дприятину]удай түрүү ажа[лшадтай] уулзалга 23.50 — [illegible] лалга. 24.00 — [illegible]

ХОЁРДОХИ ПРОГ[РАММА]

Улаан-Үдэ. 18.30 — [illegible] бүүдтэ «Приключени[я] хвастуна» — [illegible] жэг 19.30 — «[illegible] хотын программа

«Орбита». 20.[illegible] «Дэлхэйн арадууда[й уран] бэлиг» (үнгэтэ). [illegible] П. Чайковский [illegible] чик» балет[illegible] (үнгэтэ). 21.00 — [illegible] нин. 21.15 — «Хү[illegible]лн»

Улаан-Үдэ. 21.50 — [illegible] и розы» — уран [һайханай] фильм.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕ[В]

Манай адрес, телефонууд

Индекс: 670000. г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Те[лефоны]: секретариат — 2-66-76, общественная приемная — 2-[illegible] приемная — 2-56-62.